

Slovenski čebelar

11

Letnik LXXXVIII-Leto 1986

Slovenski čebelar

SLOVENSKI ČEBELAR
GLASILO ČEBELARSKIH
ORGANIZACIJ SLOVENIJE

Št. 11 1. november letnik 88

VSEBINA

Janez Mihelič: Mednarodni simpozij Apimondie o čebeljih boleznih	289
Lojze Kastelic: Čebelarjeva opravila v novembru	292
Janez Mihelič: Čebelarstva razstava '86	295
Dušan Todorovič: Septikemija čebel	297
Janko Božič: Čebelarški raziskovalni tabor Bohinjska Bistrica	299
Dušan Todorovič: Opraševanje kmetijskih kultur	300

IZ TUJIH ČEBELARSKIH ČASOPISOV

Andrej Ogrin: Po čebelarških pol dnevnih	309
A. Stoev: Latinska Amerika hoče pridelati več medu	311

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Samoupravni sporazum o združitvi v ZCOJ sprejet leta 1986	311
Romana Gregorovič: Poročilo o delu študentskega čebelarskega krožka v šolskem letu 1985/86	316
Martin Mencej: 70 let s čebelami in čebelarjenjem	318
Maks Avšič: Proslava 40-letnice in razvitje prapora ČD Ljubljana Moste-Polje	319
Andrej Dvoršak: Tri leta čebelarskega društva Krim	321

OSMRTNICE

BILTEN MEDEX

Boris Slavec: Pridelovanje zadela-vine — propolisa	305
Nov dietetični izdelek — Probion	307
Obvestilo	308

CONTENTS

J. Mihelič: International Symposium of Apimondia on bee diseases	289
L. Kastelic: Beekeeper's occupations in November	292
J. Mihelič: Beekeeping Exhibition '86	295
D. Todorovič: Septichemy of bees	297
J. Božič: Beekeeping Research Camp Bohinjska Bistrica	299
D. Todorovič: Pollination of agricultural plants	300

FROM FOREIGN BEEKEEPING NEWSPAPERS

A. Ogrin: Across the beekeeping meridians	309
A. Steev: Latin America wants to produce more honey	311

FROM THE SOCIETY LIFE

Selfmanaging Agreement on uniting into the Association of Beekeeping organizations of Yugoslavia adopted in 1986	311
R. Gregorovič: Report on the work of the student beekeeping circle in the school year 1985/86	316
M. Mencej: Seventy years with bees and beekeeping	318
M. Avšič: Celebration of forty years of the Beekeeping Association Moste-Polje and the unfolding of its banner	319
A. Dvoršak: Three years of the Beekeeping Society Krim	321

OBITUARIES

MEDEX BULLETIN

B. Slavec: The production of propolis	305
New dietary product — Probion	307
Notice	308

Predsedstvo simpozija na plenarni seji. Od leve — doc. dr. Đuro Sulimanović, prof. dr. O. Van Laere, dr. F. Gnädinger (pred. kom. za patologijo — Apimondie) R. Borneck (predsednik Apimondie)

MEDNARODNI SIMPOZIJ APIMONDIE O ČEBELJIH BOLEZNIH V ZAGREBU

JANEZ MIHELIC

Zavod za biologijo in patologijo rib in čebel pri veterinarski fakulteti v Zagrebu je ob 50-letnici delovanja zavoda v sodelovanju z Apimondio organiziral v hotelu Esplanade v Zagrebu mednarodni simpozij o čebeljih boleznih. Simpozij je potekal od 29. septembra do 2. oktobra 1986. Organizacija simpozija o čebeljih boleznih je bila le ena od prireditev, ki jih je zavod organiziral v čast praznovanja petdesetletnega uspešnega dela zavoda na področju zatiranja in raziskav čebeljih boleznih. Dr. Nikola Fijan je v svojem govoru opisal zgodovino zavoda, še posebej pa je poudaril zasluge, ki jih je imel za zavod njegov predhodnik in ustanovitelj dr. Ivo Tomašec.

Simpozij je otvoril predsednik Komiteja za kmetijstvo in gozdarstvo SR Hrvatske Čedomir Pajič. Med drugim

je dejal, da postaja čebelarstvo v SR Hrvatski iz dneva v dan pomembnejša gospodarska dejavnost. Ker je čebelarstvo vključeno v ustrezno zakonodajo, je s tem vključeno tudi v sistem planiranja in kreditno-monetarne politike. Osnovnega pomena za razvoj čebelarstva v SR Hrvatski sta plana razvoja za obdobje 1980—1985 in 1986 do 1990. Za razvoj čebelarstva je najpomembnejši prav načrtni pristop k reševanju problemov razvoja. Pomembno je, da se ljubiteljska proizvodnja zamenja z organizirano proizvodnjo. Pomemben je tudi interes kmetijskih kombinatov za opravevanje kmetijskih kultur. Zaradi predvidenega povečanja proizvodnje oljaric, sadja, zelenjave in proizvodnje semen in zaradi vedno večjih potreb industrije bo tudi čebelarstvo pridobilo na pomenu. Že nekaj let odvajajo tudi sredstva za

Pogled v dvorano med simpozijem. V ospredju dr. J. Kulinčević, J. Pislak in mag. Franc Javornik

zdravstveno zaščito čebel. Udeležence simpozija so pozdravili in jim zaželeli uspešno delo predsednik Apimondie dr. Raymond Borneck, župan Zagreba dr. Mato Mikić, predsednik Čebelarске zveze Hrvatske Marinko Vignjević, predstavnik pokrovitelja simpozija direktor Pčelarske centrale Zagreb Josip Karšić in predsednik SPOJ Radule Radulović.

V hotelu Esplanade se je zbralo več kot 60 strokovnjakov iz 16 držav, predvsem iz Evrope, in dva strokovnjaka z inštituta za čebelarstvo agronomске fakultete v Izraelu. Na simpoziju so prebrali 24 referatov z vseh področij, ki so povezana s problemi čebeljih boleznih, največ referatov pa je bilo posvečenih najnevarnejši čebelji bolezni, ki v Evropi povzroča tudi največ škode čebelarstvu, to je varoozi. Tudi Jugoslavija se je predstavila z več referati. Največ so jih pripravili gostitelji, to je strokovnjaki z zavoda za biologijo in patologijo rib in čebel. Zanimivo je predvsem, da so referate pripravili tudi mlajši sodelavci zavoda, tako da je bilo očitno, da bo zavod v kratkem okrepljen z večjim številom mladih strokovnjakov. Zaslugo za to ima nedvomno dr. Đuro Sulimanović s svojimi sodelavci. Z referati so sodelovali tudi strokovnjaki veterinarskih fakultet v Beogradu in Skopju. Iz drugih republik

in pokrajin pa referatov ni bilo, tudi iz Slovenije ne. To kaže na dejstvo, da raziskovalnega dela na področju čebeljih boleznih v teh republikah ni ali pa je slabo. O tem problemu bi se morali v Sloveniji pogovoriti tako predstavniki slovenske čebelarске organizacije in delovnih organizacij na eni strani kakor tudi predstavniki VTOZD za veterino veterinarske fakultete v Ljubljani kot možni izvajalci raziskav na drugi strani. Vsi namreč vemo, da so čebelje bolezni eden od glavnih problemov tržne proizvodnje čebeljih pridelkov, zato pri tako važnih vprašanjih ne bi smeli biti problem finančna sredstva in kadri. Rezultati bi koristili predvsem praksi, to je tržni proizvodnji čebeljih pridelkov oziroma čebelarstvu. Čebelarji in delovne organizacije se morajo namreč zavedati, da problemi, ki so povezani s čebeljimi boleznimi, nikaikor niso enostavni in jih sami, brez veterinarskih strokovnjakov in raziskav na inštitutih, ne moremo uspešno reševati. Vse prevečkrat pa se, žal, v praksi dogaja prav nasprotno. Prav takšni simpoziji, kakor je bil zadnji v Zagrebu, še bolj potrjujejo to dejstvo, saj so veterinarski strokovnjaki prav z raziskavami, ki so jih predstavili, nakazali izredno pomembne rešitve za prakso, tako na področju preventive pred čebeljimi

Dr. Boris Jakobson je poročal o izkušnjah izraelskih strokovnjakov v borbi z varoozo

Dr. C. Efrat in dr. B. Jakobson sta poročala o diagnostiki in razširjenosti varooze v Izraelu. V Izraelu so ugotovili varoozo konec leta 1984. V nekaj mesecih (10) se je zaradi prevozov razširila po vsem Izraelu. Zaradi tople

klime varooza uniči družine že v desetih mesecih. V družini, ki je ne zdravijo, se število varoi vsak mesec poveča za 3-krat. Največje število odmrlih družin je zaradi varooze (do 90 odstotkov). Zaradi insekticidov odmre 5 do 10 odstotkov čebeljih družin, zaradi drugih boleznih odmre le 1 do 3 odstotke čebel, ne poznajo pa pršičavosti čebel.

V Izraelu je 800 čebelarjev večinoma poklicnih in imajo 80.000 panjev (od 200 do 2000). V prvem letu so diagnosticirali varoozo z uporabo preparata Tactic s škropljenjem (aktivna snov amitraz). Glavne paše imajo na citrusih (pomaranče itd. — 40 kg po panju) in na bombažu (30 kg po panju). Pri redni uporabi amitraza ostane 90 odstotkov družin, pri neredni pa 70 odstotkov družin. Odpornosti varooze niso opazili in tudi v medu ni bilo ostankov amitraza. Vsaki dve leti menjajo satje in ta ukrep je najpomembnejša preventiva proti širjenju hude gnilobe čebelje zalege.

Nadaljevanje prihodnjič

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NOVEMBRU

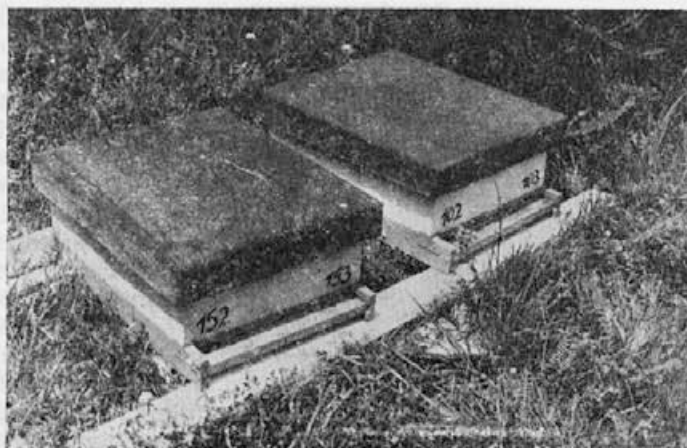
LOJZE KASTELIC

Naj začnemo z navodili za čebelarjeva opravila v novembru z resnično zgodbo. Nekemu ne preveč redoljubnemu čebelarju se je pred leti ponudil nadebudni začetnik, da mu pospravi čebelnjak. Čebelar je ponudbo sprejel, in ko se je čez nekaj dni čebelnjak kar svetil od čistoče in urejenosti, je začetnika hvaležno nagradil. Hvaležnost pa mu je nekoliko splahnela, ko je zvedel, da je nadebudnež prodal nad tri kilograme propolisa in si iz ostankov voščin nakuhal lep kolač voska. Vse to mu je namreč navrglo pospravljanje neurejenega čebelnjaka in neočiščenih panjev.

Ne bo odveč, če k tej zgodbi pripomnimo, da je v naši deželi še ničkoliko neurejenih čebelnjakov, v katerih pro-

pada desetine kilogramov dragocenega propolisa in nič manj dragocenih voščin. Zato bo prav, če bo naše glavno opozorilo v novembru temeljito čiščenje, urejanje in pospravljanje vsega, kar se nam je med letom nabralo pri čebelarjenju.

Najprej se lotimo satovja. Če medu še nismo iztočili, moramo seveda to narediti najprej. Med se bo iz satov cedil bolje, če bomo sate pred točenjem dodobra pregreli v toplem prostoru, v kakršnem moramo tudi delati. Nekaj satov pustimo neiztočenih. Prav nam bodo prišli, ko bomo na pomlad reševali lačne družine! Iztočene sate sproti temeljito očistimo od prizidkov in morebitnih propolisovih nanosov, ostale pa pozneje. Hkrati jih iz-

beremo po uporabnosti. Tiste, ki so še za uporabo, zložimo v suh, zaprt prostor, najbolje v omaro za ta namen. Če nimamo omare, bo dober večji zaboj ali pa papirnate vreče od sladkorja. Tiste sate, ki jih bomo to leto izločili — sem sodijo stari, neprozorni, nedograjeni oziroma slabo izgrajeni, preveč pomešani s trovino in ostali neuporabni sati — izrežemo iz okvirjev. Pozneje jih bomo prekuhali v vosk, okvirje pa čistimo sproti za ponovno uporabo.

Med izbiranjem satovja bomo verjetno naleteli tudi na take, v katerih bo cvetni prah. Nikar ga ne zavrzi! Izkopajmo ga iz izločenih satov, čeprav ga je bolj malo, iz še uporabnih pa le, če ga je kaj več, kajti izkopane sate je najbolje izločiti. Pred izkopavanjem damo sate, če so še medeni od točenja, polizati v katerokoli prazno medišče. Izkopavanje lahko preložimo na poznejši čas, saj nas bo cvetni prah počakal v polizanih satih nepokvarjen tudi več mesecev.

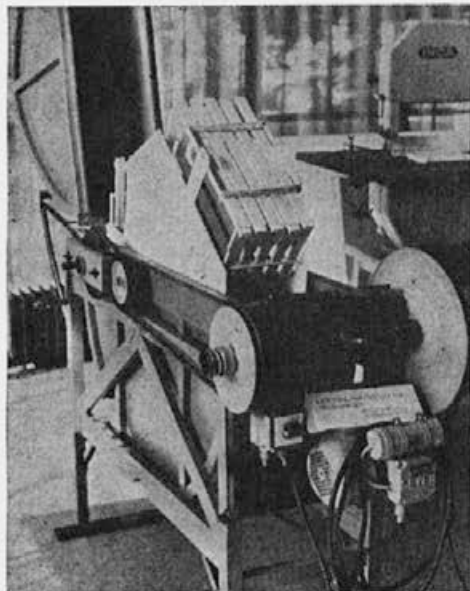
Za sati pridejo na vrsto panji. Če še niso lepo zloženi v skladanico, jih zložimo tako, da vstavimo v reže mednje plast papirja, da ne bo med njimi prepriha. Sicer pa reže s papirjem samo zamašimo. Družine v polnih panjih so najbrž že prešle iz medišča v plodišče, zato jim prekrijemo matično rešetko, ki jo moramo predhodno očisti-

stiti. Od prizidkov in zadelavine očistimo zatem še celo medišče.

Očistiti in zložiti moramo kajpak tudi vse prazne panje. V neočiščenih prizidkih v praznih panjih se nam na pomlad zaredi voskovni molj, ki nam tudi drugje lahko povzroči veliko škode. Poleg prizidkov postrgamo v praznih panjih tudi vso zadelavino, ki je utegne biti v nekaterih kar precej. Po čiščenju zložimo v vsak panj vse njegove dele, okenca, zapirala, deščice za matično rešetko, pitalnik in ostalo, da nam jih ne bo treba naslednjo pomlad pred uporabo panja iskati po celem čebelnjaku.

Nazadnje očistimo in zložimo še vse orodje in pribor. Pregledamo tudi streho na čebelnjaku, da ne bi kje puščala, namažemo tečaje pri vratih, da ne bi škripanje pozimi motilo čebel, pročelje pa zaščitimo pred zimskimi vetrovi z ustrezno lesu. Skratka, postorimo vse, da bodo imele pozimi čebele čim več miru.

Naslednje čebelarjevo opravilo, ki ga moramo opraviti proti koncu novembra ali v začetku decembra, je paženje panjev. To je opravilo, ki poleg ustrezne številčnosti in zadostne količine hrane v največji meri pogojuje dobro počutje čebel v zimskih mesecih. Tega so se zavedali že naši predniki, ki so paženju posvečali posebno skrb. Skladanice panjev v čebelnjakih

so dobesedno zatrpali s krpami, pazderjem ali kakšnim drugim pažnim materialom. V Valvazorjevih časih in pred njim so pred zimo panje celo prenašali v posebne lope ali podstrešja, kjer so jih lažje zapažili. To počnejo še danes v Rusiji, kjer prenašajo panje pred zimo v posebne, napol v zemlji zgrajene prostore — zimovnike.

Pred nedavnim so se pri nas namreč pojavila mnenja posameznikov, da paženje ni potrebno, če smo sicer oskrbeli čebele z vsem potrebnim za zimo. To drži morda za kakšno drugo deželo, v naših podnebnih razmerah in pri našem načinu čebelarjenja pa je paženje panjev vsekakor izredno pomembno in nujno opravilo.

Drugo je seveda vprašanje, kako in s kakšnim materialom pažiti. Najbolje se je držati srednje poti: ne preveč, ne premalo. S paženjem moramo čebele čimbolj zaščititi pred zunanjimi vplivi, zlasti pred prepihom in prevelikimi skoki toplotnih razlik. Pri tem pa moramo zelo paziti, da čebel ne obdamo tako, da iz panjev ne bi mogla izpuhteti odvečna vlaga.

Odvečna vlaga v panju povzroča med zimskim mirovanjem čebelam več preglavic, kot pa hud mraz. Za paženje moramo potemtakem uporabljati le take snovi, ki dobro vpijajo vlago ali jo prepuščajo. Rekli smo že, da je bil to včasih pazder, stare krpe in podobno, danes pa nam industrija ponuja množico materialov, ki so primerni za paženje. Vsekakor ima prednost časopisni ali kartonasti papir, katerega v več plasteh sešijemo v ustrezne pažne elemente. Pri Žnidaršičevih panjih sešijemo enega za pregrado z matično rešetko in enega za zadnje okence. Pri nakladnih panjih pa enega za notranji pokrov in enega za panje, ki morajo biti v tem primeru seveda zloženi skupaj.

Za pažne elemente si kajpak lahko sešijemo tudi lične blazinice ustreznih velikosti, ki jih napolnimo z vlago prepustnim materialom: pazderjem, plevami, krpami, v zadnjem času pa tudi z industrijskimi izolacijskimi izdelki, kot so steklena volna in podobno. Včasih skoraj ni bilo čebelarja, ki bi ne imel v čebelnjaku iz škope spletenih slamaric. Te so danes že marsikje zamenjale iverne plošče, novoterm plošče in podobno.

Ostane še vprašanje, kdaj čebele zapažiti. Nekateri so mnenja, da čim pozneje, češ, čebele rabijo dodatno zaščito šele proti koncu januarja, ko morajo zaradi zalege dvigniti temperaturo v gnezdu. Prezgodnje paženje naj bi premotilo čebele, da se ne bi pravočasno stisnile v zimsko gručo in bi jih lahko mraz presenetil, ko so še razlezene po satovju.

Tako mnenje bi držalo, če bi imeli nekje okrog novega leta zagotovljen lep topel dan, ki je za tako delo nujno potreben. Ker pa tega ponavadi nimamo, je bolje zapažiti prej, ko so taki dnevi še na voljo. To pa je — kot smo že rekli — konec novembra ali v začetku decembra!

ČEBELARSKA RAZSTAVA NA SEJMU »NARAVA-ZDRAVJE 86«

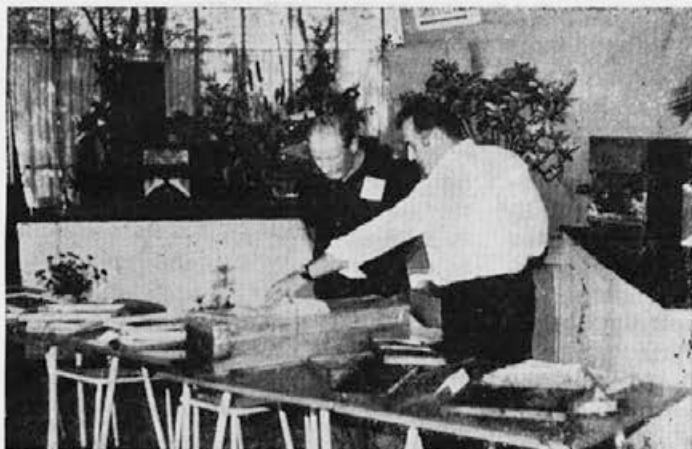
JANEZ MIHELIC

Čebelarstva razstava na sejmu »Narava-zdravje« na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani postaja že tradicionalna in je največja predstavitev dela in uspehov slovenskega čebelarstva najširši slovenski javnosti. Zadnjo ugotovitev lahko potrdimo s podatkom, da je letošnje prireditev obiskalo več kakor 55.000 obiskovalcev, predvsem nečebelarjev, in to tako šolska mladina kot odrasli. Razstava je predvsem pomembna za popularizacijo čebelarstva kot dejavnosti. Obiskovalci so na razstavi bolje spoznali pomen čebelarstva kot gospodarske panoge, pomembne za ohranjanje okolja, seznanili pa so se tudi z vrednostjo čebeljih pridelkov. Predvsem za manjše čebelarje in čebelarje-začetnike je razstava pomembna, ker dobijo osnovne podatke o čebelarski opremi in priboru. Za večje in starejše čebelarje je seveda najbolj zanimiv del razstave

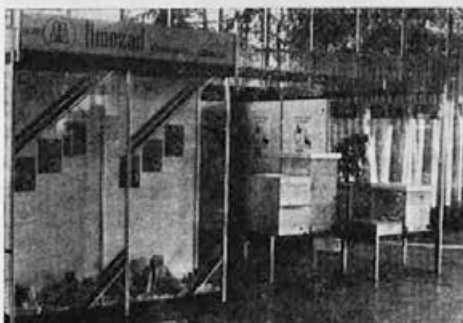
o novostih v čebelarski opremi in o inovacijah v čebelarstvu. Na žalost pa postaja razstava prav na tem področju, ki najbolj zanima večje čebelarje, iz leta v leto bolj skromna. Tudi letos smo videli malo novosti v čebelarski opremi, veliko izdelovalcev čebelarske opreme pa se sejma, žal, sploh ni udeležilo. Iz tega lahko sklepamo, da imajo dovolj naročil in jim zato neke vrste reklama na razstavi ni potrebna. Zelo opazna je seveda tudi odsotnost proizvajalcev čebelarske opreme iz zahodnoevropskih držav, ki imajo najboljšo ponudbo čebelarske opreme v svetu. Kljub temu pa sta obe slovenski delovni organizaciji, Hp Medex in Čebelarska zadruga Hmezad, pokazali velik napredek v kakovosti čebelarske opreme in tudi v izboljšanju ponudbe.

Zaželeno bi seveda bilo, da v prihodnje še izboljšujeta tako kakovost kakor tudi pestrost opreme in priboro-

Čebelarstva družina Barje iz Ljubljane je pripravila zanimivo razstavo čebelarskega orodja in starih panjev. Predsednik ČD Barje tov. Predalič ima veliko zaslug za uspeh razstave

ra za čebelarstvo, kar je pomembno za zmanjševanje stroškov čebelarjenja in konkurenčnost na svetovnih trgih.

Naj omenim tudi ostale razstavljalce. Prikaz čebelarjenja od nekdaj do danes so izredno lepo in z veliko trudi

da pripravili člani čebelarske družine Barje iz Ljubljane. Posebno priznanje za trud gre njihovemu predsedniku Cirilu Predaliču in Alojzu Mikliču. Ta del je bil zelo zanimiv za šolarje in začetnike, saj so lahko na enem mestu videli razvoj čebelarske opreme v sto letih. Zelo zanimiv del razstave sta bila tudi predstavitev tehnologije vzreje matic in računalniška obdelava podatkov za kubitalni indeks, ki je pomemben za ugotavljanje pasemske čistosti čebel. Računalniško obdelavo podatkov so pripravili člani skupine APIS, predvsem pa Ivan Esenko in Milan Orožen Adamič, ki je skrbel za računalnik.

Zelo lep in poučen prikaz dela Čebelarskega tabora 86 pa je pripravil

ZČDS je letos popestrila razstavni prostor s fotografijami

Tudi Medexov paviljon je bil dobro obiskan

Janko Božič, ki že več let vodi čebelarške tabore po Sloveniji. Zadnji je bil v Bohinju in je zelo lepo uspel, še posebej zato, ker so bili stiki s čebelarji zelo dobri. Med čebelarji razstavljalci naj omenimo lično prikolico čebelarja Šuštaršiča iz Medvod, ki je izdelana po regalnem sistemu in opremljena z zakladami in Frančičevimi pitalniki. Jože Rotar je razstavljal pogače za stimulacijo spomladanskega razvoja na osnovi kostanjevega cvetnega prahu in osmukalnice, inž. Miro Rukavina pa plastične matične rešetke, begalnice za nakladne panje, pasove za spenjanje panjev in sponke za naklade. Na koncu naj omenimo še razstavo ZČDS, ki je prikazala

predvsem fotografije iz življenja in dela čebelarjev. V okviru njene razstave se je skromno predstavil tudi KIS — oddelek za selekcijo kranjske čebele.

Na koncu moramo ugotoviti, da postaja razstava vedno bolj splošna in poučna predvsem za mlade in nečebelarje. Njen pomen je predvsem v izobraževanju. Zato se pojavlja potreba po izrazito specializirani razstavi čebelarške opreme, ki bi bila povezana s posvetovanjem o problemih čebelarstva. Samo posvetovanje je že predstavljeno v zimski čas in ga letos v času razstave ni bilo. Seveda bomo o času in kraju posvetovanja čebelarje pravočasno obvestili.

SEPTIKEMIJA ČEBEL

DR. DUŠAN TODORVIČ

Septikemija je bolezen odraslih čebel, ki jo povzročata bakterija *B. apisepiticus*. Nemalokrat zasledimo skupaj s tem povzročiteljem še druge vrste bakterij, vendar pa so te pri nastanku bolezni manj pomembne. Zato da okužba z *B. apisepiticus* tudi zares povzroči bolezen, je potrebno, da imajo čebele v panju in zunaj njega slabe življenjske in delovne razmere, skratka, obstajati morajo dejavniki, ki slabijo obrambne mehanizme čebelje družine in poma-

gajo k hitremu razmnoževanju povzročitelja. Ugotovljeno je namreč, da najdemo povzročitelja *B. apisepiticus* tudi v družinah, ki ne kažejo vidnih bolezenskih znamenj. Kakor hitro začnejo delovati neugodni dejavniki, se bolezen, dotlej v latentnem stanju, hitro pokaže. Čebele se okužijo skozi vejnate vzdušnice, v katerih se bakterije najprej močno razmnožijo, potem pa prodrejo v hemolimfo, kjer se razmnožujejo naprej. To pa pri čebelah po-

vzroči septikemijo in hitro smrt. Ugodnih dejavnikov za hitro razmnoževanje povzročiteljev je veliko, predvsem pa velika vlažnost v panju, zastrupitev s pesticidi, pospešena graditev satov pri naravnih in narejenih rojih itd. Poleg tega je pomembno, da je septikemija zelo pogosta pri čebeljih družinah, ki imajo že kakšno drugo bolezen, medtem ko jo samo redkeje srečamo.

BOLEZENSKA ZNAMENJA

Za septikemijo zbolevalo vsi odrasli člani čebelje družine — delavke, troti in matica, čebelja zalega pa ne. Bolezen izbruhne največkrat spomladi, lahko pa se pojavi tudi poleti in celo pozno jeseni. V začetku, ko lahko čebele še zmeraj letajo, čebelar le težko opazi, da so njegove čebele zbolele. Včasih je videti nekaj čebel, ki težko vzletavajo ali se plazijo pred panjem. Že kmalu pa pri obolelih družinah vse več čebel, ki zapuščajo panj, leze po bradi in pada na tla, tam pa potem hitro poginejo. Hemolimfa bolnih čebel ima motno belo barvo. Značilno za bolezen je, da trupelca hitro razpadajo. Kmalu potem, ko čebela umre, začne njeno telo razpadati na posamezne dele, včasih pa lahko opazimo, da s poginulih čebel odpadajo krila in noge.

POTEK IN ŠIRJENJE BOLEZNI IN NJENO UGOTAVLJANJE

Bolezen praviloma hitro poteka, tako da lahko že v približno sedmih dneh propade vsa čebelja družina. V nekaterih primerih ostane po 10 do 14 dneh od vse čebelje družine le peščica čebel, stisnjenih okrog matice.

Septikemijo prenašajo obolele čebele v družini, v bližnje čebelje družine pa bolne čebele, ki zaidejo v tuje panje; slednje se dogaja le v začetku bolezni, dokler čebele še letajo.

Septikemijo ugotavljamo po kliničnih znamenjih, spremembah pri poginulih čebelah in z laboratorijskim pregledom (izoliranje povzročitelja iz hemolimfe živih bolnih čebel). Ker znamenja bolezni niso zlahka opazna, je treba ob sumu na septikemijo poslati pristojni diagnostični veterinarski ustanovi v pregled žive čebele z znamenji bolezni (okrog 50), zaprte v leseno škatlo z odprtini, ki so prekrite z mrežo, ali v preluknjano kartonsko škatlo.

UKREPI ZA ZATIRANJE BOLEZNI

Opravljenih je bilo že več različnih poskusov, da bi bolne čebele ozdravili s kemoterapevtiki in antibiotiki. Tako so uporabljali mešanico različnih sulfopreparatov, raztopljenih v sladkornem sirupu; nekaj so ga dali v pitalnik, nekaj pa ga razpršili po čebelah. Poskušali so tudi zdravljenje s teramicinom. Ker pa ti poskusi niso prinesli zadovoljivih uspehov pri širši uporabi, tako zdravljenje ni priporočljivo. Toliko bolj, ker so predpisi o dovoljenih ostankih kemoterapevtikov in antibiotikov v medu vse ostrejši, omenjena zdravila pa lahko kljub vsem previdnostnim ukrepom pri takšnem zdravljenju le pridejo tudi v med. Boljši uspeh pri zatiranju septikemije dosežemo, če premostimo čebelje družine v suhe in dezinficirane panje in jih potem pitamo s sladkornim sirupom v razmerju 1 : 1, ki mu dodamo 250 mg vitamina C in sok ene limone.

PREVENTIVNI UKREPI

Če hočemo septikemijo preprečiti, moramo zlasti paziti, da čebelje družine ne izčrpamo s kakšnimi tehnološkimi posegi. Ogibajmo se temu, da bi družini odvzeli več satov z zalego ali ji dali v gradnjo veliko satnic. Pri vseh delih moramo gledati na moč čebelje družine, še posebej, če imamo v brezpašni dobi kakšne šibke naravne ali narejene roje. Med važne preventivne ukrepe spada skrb za dobro prezračevanje panjev, saj s tem preprečimo, da bi se v njih nabiralo preveč vlage. Kadar v okolici škropijo

medovite rastline s pesticidi, zavarujemo čebele, tako da ne bodo prišle v stik z njimi, bodisi da panje za nekaj časa zapremo ali pa čebele preselimo z območja, kjer je v teku škropljenje. Še bolj se moramo truditi za dobro zdravje čebeljih družin, saj se septikemija le redko pojavlja sama. Ker se boleznimi čebel vse bolj širijo, moramo pričakovati tudi pogostejše zbolevanje za septikemijo, zato moramo pogosteje pregledovati tudi na videz zdrave čebelje družine.

Pčelar 8/86

Prevedla Mojca Mihelič

ČEBELARSKI RAZISKOVALNI TABOR BOHINJSKA BISTRICA 10.—20. VII. 1986

JANKO BOZIC

Na čebelarskem raziskovalnem taboru Bohinjska Bistrica se nas je letos zbralo 40 udeležencev in mentorjev. Delali in živeli smo v OŠ Janez Mencinger, ki je bila središče naše dejavnosti.

Letošnji tabor je bil po vsebini precej podoben prejšnjim, toda zaradi okolja, v katerem smo delovali, smo dodali nekaj novih skupin. Delo skupin lahko razdelimo na naslednje teme: čebelja paša, obnašanje in morfologija

S čebeljo pašo so se ukvarjali vsi dosedanji tabori. Tokrat smo imeli več skupin. Skupina za medovite rastline je spoznavala rastlinstvo Bohinja in poskrbela za vzorce cvetnega prahu skupini za pelodno analizo. Ta jih je potrebovala za primerjavo med analizo medu in osmukanca. V bližini smo imeli tudi mogočno in prostrano Jelovico, bogato z gozdno pašo. Opazovali smo listne uši in mravlje. V času tabora pa ni bilo izrazitega medenja. Druga skupina je razisko-

vala možnosti za postavitev prevoznega čebelnjaka na Jelovici. Trenutno le-te niso velike, lahko pa bi jih s primernimi ukrepi povečali.

Že lani smo se ukvarjali z obnašanjem čebel in morfologijo. Letos so udeleženci na bregovih jezera opazovali skrivnosti čebelje družine. Marsikaj zanimivega smo videli, tudi »spečo« čebelo. Skupina za morfologijo je tokrat obiskala več čebelarstev in vzela vzorce čebel. Meritve so pokazale, da se v Bohinju še najde prava kranjska sivka.

Etnološka skupina je sodelovala predvsem s Čebelarским muzejem Ra-

dovljica, njihovo delo pa je bilo osredotočeno predvsem na čebelnjake.

V času tabora smo imeli več strokovnih predavanj, katerih so se precej številčno udeležili tudi domači čebelarji. Skupaj z domačimi čebelarji smo pripravili razstavo. K uspešni izvedbi tabora je veliko prispevala bohinska čebelarska družina, še posebej pa je bil prizadeven predsednik družine Mišo Serajnik. Taboru so priskočila na pomoč tudi domača podjetja. Se posebej uslužni so bili v Gozdarstvu Bohinj in v Lipu. Taboru sta priskočili na pomoč tudi ZČDS in Čebelarska zadruga Hmezad.

OPRAŠEVANJE KMETIJSKIH KULTUR S ČEBELAMI

Že od nekdaj vemo, da so donosi entomofilnih kmetijskih kultur odvisni od cele vrste dejavnikov: kakovosti zemljišča, nadmorske višine, vremenskih okoliščin, škodljivcev, raznih glivičnih boleznih itd. Poleg tega je znanost v zadnjih desetletjih odkrila tesno povezanost med življenjem rastlin in čebel. Ta povezanost je zdaj že tako znana, da lahko trdimo, da nekatere entomofilne kmetijske kulture zahtevajo, da je v njihovi neposredni bližini tudi ustrezno število panjev s čebelami. Zato imajo danes v mnogih naprednih državah čebelarstvo za sestavni del sodobnega kmetijstva in najcenejšo kmetijsko »mehanizacijo«.

Večina entomofilnih kmetijskih kultur potrebuje križno opraševanje, to delo pa opravijo v 85 odstotkih čebele medarice, preostanek pa druge žuželke. Žal tega veliko naših ljudi ne ve ali noče vedeti, mislijo pač, da so čebele dobre samo za pridobivanje medu in voska. Medtem ko pri nas prevladuje takšno mišljenje, pa v mnogih naprednih državah kmetje plačujejo čebelarjem za t. i. polinacijo, tj. opraševanje kmetijskih kultur. Tako, na primer, v ZDA farmarji plačujejo tudi več kot 15 dolarjev na panj, zato da čebelarji pripeljejo na njihove farme

čebele v času cvetenja posameznih kultur. V ČSSR in DR Nemčiji imajo posebne zakone, po katerih morajo v času cvetenja, recimo lucerne ali rdeče detelje, pripeljati na polja s temi kulturami čebele. To so uvedli zaradi tega, da bi se ognili uvozu semen in povečali pridelke živinske krme, s tem pa tudi količino žvonnorejskih pridelkov — mesa in mleka. V teh državah plačujejo za dovoz čebel tudi zato, da bi spodbudili večjo pridelavo semen in medu. V Kaliforniji imajo poseben odlok, imenuje se Valley pollination Service, ki med drugim predpisuje odnose med čebelarji in farmarji pri dovažanju čebel med cvetenjem posameznih kultur. S tem ko kalifornijski farmarji pripeljejo posebej dresirane čebele naravnost na polja, pridelajo 900 do 1200 kilogramov lucerninega semena na hektar.

Z raznimi poskusi so znanstveno dokazali, da čebele medarice v 85 odstotkih primerov oprašujejo naslednje kulture:

1. *Zrnate in krmilne rastline:* ajda, rdeča detelja, lucerna, bela detelja, inkarnatka in esparzeta.

2. *Oljarice in industrijske rastline:* sončnica, oljna repica, gorčica, lan, bombaž, koriander itd.

3. *Sadno drevje in jagodičevje*: jablana, hruška, sliva, češnja, višnja, marelica, breskev, kosmulja, ribez, vrtna in gozdna jagoda, mandljevce, citronovec, pomarančevce in vinska trta.

4. *Zelenjavo in bučnice*: kumarica, lubenica, dinja, buča, bučka, različna zelenjava za pridobivanje semena.

POTREBNO ŠTEVILO ČEBELJIH DRUŽIN ZA OPRAŠEVANJE

Potrebno število čebeljih družin za opraševanje kmetijskih kultur je odvisno od naslednjih okoliščin:

1. števila čebel v panjih, kajti kolikor živahnejše so družine, toliko manj jih je treba pripeljati na polja z neko kulturo, saj bo izletavalo opraševati več čebel;

2. velikosti površin z neko kulturo, kajti kolikor večje so, toliko več panjev bo treba pripeljati za opraševanje;

3. časa cvetenja in količine cvetov na neki površini, to pa je spet odvisno od vrste kulture in gostote posevka oziroma v sadovnjakih od starosti in števila sadnih dreves.

V nekaterih naprednih državah so s poskusi ugotovili, da so potrebni za vsak hektar detelje in lucerne trije do štiri panji čebel, za hektar sadovnjaka okrog dva, ajde tri, kumar in drugih vrtnarskih kultur eden, seveda pa

je to spet odvisno od več dejavnikov, najbolj pa od števila čebel v panjih. Ti podatki veljajo za ZSSR, medtem ko v ZDA računajo, da je potrebnih za zanesljivo in popolno oprašitev lucerne in rdeče detelje najmanj osem panjev na hektar. Za opraševanje manjših površin so te norme zvišane za 10 do 20 odstotkov, ker čebele v tem primeru obletavajo tudi drugo medovito rastlinje v okolici.

Čebele je treba pripeljati na polje, kakor hitro posejana kultura zacveti, tj., ko je odprtih 10 do 15 odstotkov cvetov.

NOVEJŠE METODE DRESIRANJA ČEBEL ZA OPRAŠEVANJE

Na poskusnih čebelarskih postajah in inštitutih so s številnimi poskusi dokazali, da je mogoče s čebelami, če jih zdresiramo in vozimo v neposredno bližino posameznih kultur, zvišati donose nekaterih za 50 do 200 odstotkov v primerjavi z donosi na njivah, kjer čebel ni v bližini. Do danes so izdelali več metod za dresiranje čebel, zato da se le-te raje pasejo na neki kulturi.

Prva metoda: Zelo dobre uspehe dosežemo z dresiranjem mladih čebel, tj. takih, ki še ne izletavajo. V ta namen moramo poskrbeti za posebne priprave. Približno 10 dni pred množičnim cvetenjem prenesemo v toplem

dnevu, ko čebele močno izletavajo, izbrane panje na drug malo bolj oddaljen konec čebelnjaka. Namesto teh panjev takoj postavimo v čebelnjak druge, prazne panje enake oblike in barve in v isto višino, kot so bili postavljeni prejšnji. V vsak prazen panj postavimo približno dva sata (1—2, odvisno od velikosti) z različno staro zalego in čebelami in nekaj praznih satov in satnic. Kot vemo, se bodo vse starejše čebele nabiralke vrnile s paše na stara mesta v podtaknjene panje — tako dobimo manjše čebelje družine. Pod večer dodamo v vsakega izmed teh panjev bodisi oprášeno matico ali, če je nimamo, zrel matičnik. Naslednji dan odstranjene panje brez starih čebel prepeljemo na polja, ki jih hočemo oprášiti, in čebelam 5 do 6 dni dajemo vodo. Čez 4 do 5 dni, tj. kakor hitro začnejo izletavati prve mlade čebele, jih začnemo dresirati. Zmešamo 1 del vrele vode in 1 del čistega sladkorja. Ko se sirup med mešanjem ohladi na 36° C, naberemo okrog 250 cvetov, recimo, rdeče detelje ali lucerne, na kilogram sladkorja (približno za četrto prostornine posode) in jih brez zelenih delov potopimo v sirup, posodo pa dobro zapremo. Najboljše je, če je steklena ali emajlirana. Dve uri prej, preden začno čebele izletavati, jim dodamo v pitalnike 100 do 150 g odišavljenega sirupa na panj. Tako ravnamo ves čas, dokler kultura cveti. Čebele radi jemljejo odišavljeni sirup, tako hranjenje pa povzroči, da se obiski čebel na cvetovih te kulture za nekajkrat povečajo. Za lucerno, na primer, so dokazali, da je obisk več kot petkrat večji, ravno tako pri rdeči detelji, v nekaterih primerih pa je bilo povečanje tudi devetnajstkratno.

Druga metoda: Če nočemo, da bi dresirane čebele letale na vse strani in tudi na druga polja z enako kulturo, lahko dosežemo, da obiskujejo samo tista zemljišča, ki bi jih radi oprášili. Zdresirane čebele, na primer, z rdečo deteljo, namreč letajo na vse

strani, tudi na travnike, kjer ta detelja divje rase, s tem pa izgubljammo čas in tudi uspešnost opráševanja je manjša. Zato je prof. dr. A. F. Gubin (ZSSR) izdelal metodo, s katero čebele zdresiramo tako, da obiskujejo samo neko določeno zemljišče oziroma kulturo, ki bi jo radi oprášili. V poznih večernih urah jim dajemo aromatizirani sirup v posebne pitalnike, zgodaj zjutraj pa pitalnike prekrijemo s čistim platnom in jih skupaj s čebelami, ki so ostale v njih, prenesemo na zemljišče s kulturo, ki jo hočemo oprášiti. Pitalnike utrdimo, malo odgrnemo in prilijemo sirup, pa spet zapremo. Ko začnejo čebele jemati sirup, pitalnike odpremo, tako da lahko čebele, potem ko se nasesajo sirupa, zlezejo ven in odletijo v svoje panje. Ko doma odložijo prineseni sirup, začno »plesati« po satju in tako vabiti druge čebele, naj letijo z njimi na pašo. Najprej čebele iščejo pitalnike s sirupom, potem pa začno obletavati tudi cvetove okrog njih. Pitalnike pustimo na polju nekaj dni in vsak dan nalivamo vanje svež sirup, odišavljen s cvetovi okoliške kulture. Hkrati dodajamo manjše količine tega sirupa v pitalnike v panjih. Ko začnejo čebele normalno letati iz panjev na označeno zemljišče, lahko pitalnike na polju odstranimo in dodajamo aromatizirani sirup samo še v pitalnike v panjih.

Tretja metoda: Po tej metodi dresiramo čebele tako, da vsako jutro, preden izletijo, poškopimo kulturo ki naj jo čebele oprášijo, s 15-odstotnim sladkornim sirupom. Tako čebele še hitreje najdejo odišavljene in osladdkane cvetove in v kratkem času vidimo na zaznamovani kulturi cele roje čebel. S tem ko letajo s cveta na cvet, sesajo nektar in zbirajo cvetni prah (pelod), nehote cvetove tudi oprášujejo.

Četrta metoda: Prof. dr. K. Frisch, fiziolog I. Pavlov in prof. dr. A. F. Gubin so z raziskavami ugotovili, da obstajajo pri čebelah pogojni refleksi, ki jim pomagajo najti hrano (oblika,

barva in vonj cveta). Če se paša zaradi dežja, suše ali česa podobnega za nekaj dni prekine, pogojni refleksi ugasne, enako se zgodi, če čebelar nehamo dodajati očišavljeni sirup. Da bi čebele še bolj množično obletavale neko kulturo, prof. dr. Gubin priporoča, da na vsak liter aromatiziranega sirupa dodamo po kapljico kakšne močne dišave, npr. janeževega ali metinega olja.

Za 15-dnevno dresiranje 10 čebeljih družin porabimo okrog 7 do 8 kg sladkorja. Teh 10 čebeljih družin, od katerih ima vsaka približno 60.000 čebel, lahko uspešno oprahi 50 ha rdeče detelje ali lucerne. Njihov obisk pri teh kulturah se poveča za več kot desetkrat, donos semena pa je višji za povprečno najmanj 300 kg na hektar. Glede na to, da nenehoma uvažamo seme lucerne in rdeče detelje dostikrat tudi sumljive kakovosti, zanj pa plačujemo z devizami, je vredno napraviti vse, kar je mogoče, da bomo pridelavo semen teh kultur kar najbolj povečali.

Kar zadeva oprашevanje jablan, so ugotovili, da morajo čebele, če naj bo oprășevanje normalno, donos pa večji in kvalitetnejši, obiskati vsak cvet vsaj okrog desetkrat; s tem se izboljša kakovost plodov, njihova velikost, oblika in kemična sestava.

Poskusi, ki so jih izvedli v mnogih državah, torej dokazujejo, da oprășevanje entomofilnih kmetijskih kultur s čebelami močno zvišuje donose sadja, semena, industrijskih rastlin in povrtin. Zaradi tega velja, da je vprašanje križnega oprășevanja omenjenih kultur s čebelami danes tako kvalitativno kakor kvantitativno v celoti rešeno.

Sklepi:

1. Iz povedanega je razvidno, da je oprășevanje rastlin s čebelami nadvse pomemben poseg za izboljševanje donosov v kmetijstvu. Dokazano je, da se lahko zaradi oprășevanja s čebelami povečajo donosi semen, na pri-

mer rdeče detelje in lucerne v povprečju za okrog 200 do 300 odstotkov, esparzete za okrog 200, sončnic za 150 do 60 in sadja za čez 60 odstotkov.

2. Znanost in razširjena praksa v kmetijstvu mnogih naprednih držav sta dokazali, da se uspehi pri oprășevanju s čebelami dosežejo samo takrat, kadar čebele pripeljemo v neposredno bližino polj, ki jih hočemo oprășiti v času cvetenja. Še večje donose dosežemo, če čebele za oprășevanje pravilno zdresiramo, kot smo prej opisali.

3. Najboljše uspehe dobimo, kadar postavimo panje na sredo polja, če pa je le-to veliko, na vsako stran po nekaj panjev. Panje moramo postaviti, če je mogoče, na zavarovana mesta v zavetrju, tako da niso izpostavljeni sončni pripeki. V sadovnjaku jih namestimo tako, da jih zjutraj sonce takoj obsije ter da so opoldne in popoldne zavarovani pred pripeko.

4. Oprășevanje s čebelami prinaša dobre rezultate, samo če so tudi vsi drugi agrotehnični posegi opravljeni brezhibno. Pri pravilnem agrotehničnem ravnanju se rastline lepo razvijajo in izločajo zadosti nektarja, zaradi tega pa jih čebele raje in bolj množično obiskujejo in oprășevanje je uspešnejše.

5. Uspeh oprășevanja in donosi so močno odvisni od števila panjev s čebelami in od posebnosti posameznih kultur. Koliko panjev moramo postaviti, je odvisno od moči čebeljih družin, vremenskih razmer v času cvetenja, dolžine cvetenja, oddaljenosti čebelnjaka oziroma panjev, obsega oploditve, privlačnosti kulture za čebele ipd. Rastline z zelo drobnimi in številnimi cvetovi, kot so, recimo, detelje, potrebujejo več čebeljih panjev. Če hočemo, da bosta, na primer, višnja ali češnja, ki imata majhne plodove, dobro rodili, mora biti oplojen veliko večji odstotek njunih plodov kot pri jablani ali hruški, ki imata večje plodove. Vedeti pa moramo, da lahko čebele kakšno kulturo ali sorto

tudi popolnoma zanemarijo, bodisi ker je v nektarju premalo sladkorja, npr. pri hruški, ali pa ker imajo cvetovi pregloboke čaše, tako da čebele s svojim rilčkom ne morejo doseči nektarja, npr. pri rdeči detelji, ki rase na humusni zemlji.

6. Zato da čebele lažje nadziramo, negujemo in dresiramo, moramo na eno mesto postaviti toliko panjev, kolikor je potrebnih, da oprashijsko neko površino, pri tem pa naj radij oddaljenosti ne presega 200 m. Tako bodo sadna drevesa bolj oprasena tudi

v hladnejših dneh, ko se čebele ne oddaljujejo od panjev.

Kakor hitro kultura, na katero smo pripeljali čebele, odcveti, moramo panje odpeljati stran, zato da je mogoče neovirano opravljati ukrepe za varstvo rastlin in obdelovati zemljo, hkrati pa varno gojiti čebele.

V razviti agrotehniki prinaša opraševanje entomofilnih kmetijskih kultur s čebelami korist ne le kmetovalcem, sadjarjem in vrtnarjem, temveč tudi čebelarjem, vse skupaj pa povečuje skupni narodni dohodek.

OBVESTILO ČEBELARJEM, ČEBELARSKIM ORGANIZACIJAM IN NAROČNIKOM SLOVENSKEGA ČEBELARJA

Vse čebelarje in čebelarske organizacije naprošamo, da do 12. decembra 1986 odjavijo oziroma prijavijo člane (samo tiste, ki izstopajo ali pristopajo v organizacijo) na ZČDS pisno ali po telefonu št. 210 992. Vse čebelarske organizacije, ki do 1. januarja ZČDS ne bodo sporočile imen članov, ki so izstopili iz društva, opozarjamo, da jim bomo zaračunali tudi vse poslane številke Slovenskega čebelarja za tiste člane, ki bodo izstopili iz društva. Višino članarine za leto 1987 bo izvršni odbor ZČDS določil na svoji seji 15. novembra 1986.

Čebelarje prosimo, da blagajniku svoje čebelarske organizacije pravočasno plačajo članarino za leto 1987. Prav tako jim nemudoma sporočite tudi spremembe glede vašega članstva (vstop ali izstop, spremembo članstva itd.). Vaše razumevanje in vaša vestnost bosta pripomogli k boljšemu in hitrejšemu poslovanju ČD in ZČDS ter zmanjšanju stroškov, kar bo tudi v vašo korist. V nasprotnem bodo stroški revije precej višji. Vse naročnike Slovenskega čebelarja pa prosimo, da se prijavijo ali odjavijo do 12. decembra 1986. To velja le za nove naročnike in za tiste, ki v letu 1987 ne bodo več naročniki časopisa. Vsem naročnikom bomo decembra 1986 poslali položnice, ki jih morajo plačati do 1. januarja 1987.

Tajništvo

medex

Ljubljana, jugoslavija

bilten

letnik XII
leto 1986
številk 11

PRIDELOVANJE ZADELAVINE — PROPOLISA

Zaradi vse večjih potreb po propolisu, ki ga potrebuje naša DO za proizvodnjo, želimo s pričujočim sestavkom pri čebelarjih pospešiti načrtno pridelavo propolisa. S tem si bodo povečali tudi donosnost pridobitnih panjev.

O propolisu je bilo v čebelarški literaturi že veliko napisanega, zato bomo čisto na kratko napisali nekaj o njegovi zgodovini in uporabi.

Blagodejne učinke propolisa so poznala že stara ljudstva. Stari Egipčani so ga uporabljali pri balzamiranju mrtvih. Inki so ga uporabljali pri preprečevanju okužb in vnetij. Stari rimski vojščaki so imeli v svoji vojaški opravi tudi kroglico propolisa, s katerim so zdravili in pospeševali celjenje ran. Stradivari je lesene dele svojih violin zaščitil z raztopino propolisa. Propolisove blagodejne lastnosti so zatonile v pozabo, ponovno pa so jih odkrili šele v začetku sedemdesetih let. Od takrat uporaba propolisa zaradi znanih zdravilnih lastnosti skokovito narašča.

Propolis, ki ga najdemo v panju, čebele nabirajo na smolnatih delih različnih rastlin (vrba, topol, kostanj, smreka...) ali pa ga nabirajo kot izločke smolnatih kožic — ovojnic zrnecvetnega prahu. Čebele ga potrebujejo za zaščito panja pred mikroorganizmi (prevlečejo vse dele v panju), za prevleko sten celic v satju, za mumificiranje mrtvih vsiljivcev v panju in za zadelovanje špranj v panju.

Čebele najraje nabirajo propolis, ko ni dobre medene paše (brezpašna doba, zgodaj spomladi in jeseni). Največ ga nabirajo med 10. in 16. uro, ko je zjunaj toplo. Prinašajo ga v koških. V normalnih pogojih lahko čebelja družina nabere od 100—150 g propolisa na leto, če pa je proizvodnja načrtnejša, pa tja do 400 g propolisa na panj.

Najpogosteje dobimo propolis na mrežicah, režah, na matičnih rešetkah, na odprtinah za zračenje in na vseh premičnih delih panja.

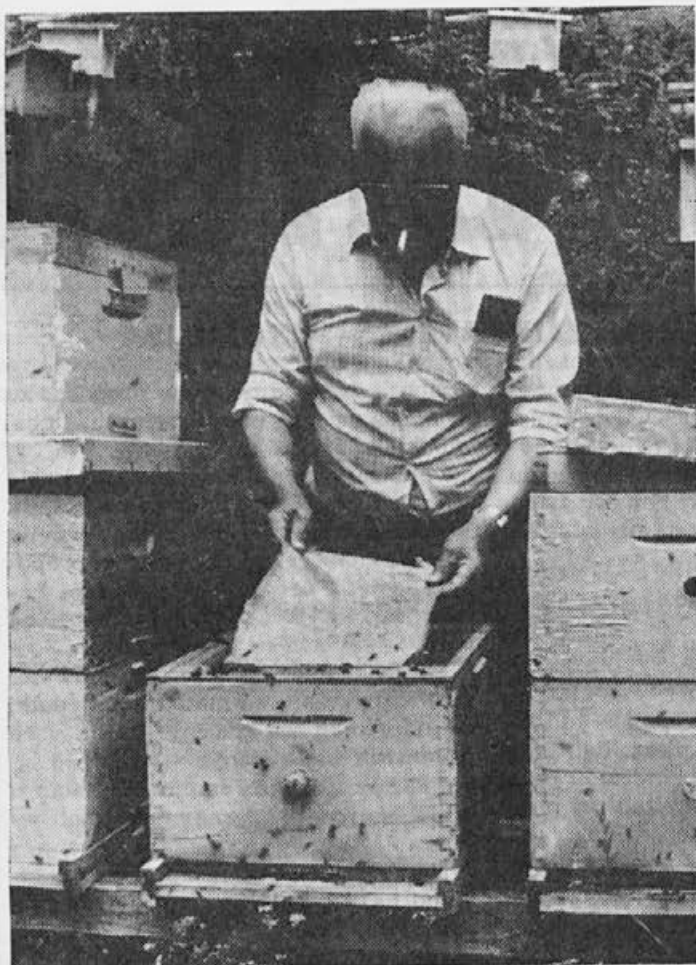
Nabrani propolis lahko ostrgamo s topim nožem, primerno strguljo ali jekleno ščetko.

Namensko lahko propolis pridobivamo na več načinov, odvisno od tipa panja. Omenili bomo le najbolj uspešne.

Najpogosteje uporabljajo preluknjano ploščo ustrezne velikosti in različnih materialov (PVC plošče, Al-plošče). Odprtine imajo praviloma premer 3 mm. Uporabimo lahko tudi žično mrežo s 3-milimetrskimi režami. Nekateri čebelarji so si v ta namen izdelali neke vrste »roloje«, ki imajo med deščicami razmik 3 mm. Preluknjane plošče ali »roloje« postavijo tako, da slonijo na satnikih, od njih pa so oddaljeni 3 mm.

V praksi se je dobro obnesla tudi dodatna redkejša mreža na zadnjem oknu ali preluknjana plošča, ki je od okenske mreže oddaljena 2 mm.

V Nemčiji za ta način pridobivanja propolisa uporabljajo kar gazo (otro-

ške plenice so tudi dobre), ki jo napnejo pred mrežo na zadnjem oknu, hkrati pa pustijo odprta vrata panja. Prepih in svetloba čebele prisilita k hitremu propoliziranju gaze ali preluknjanih plošč in dodatnih mrež.

Zelo razširjen način pridelave propolisa pri nakladnih panjih je, da med naklade vstavimo kovanec, tako nastale reže pa čebele hitro zadelajo s propolisom.

Najčistejši propolis pridelamo z uporabo preluknjanih plošč, redkejših mrež ali gaze. Ker postane propolis pri temperaturah pod 15°C zelo krhek, lahko damo te pripomočke za nekaj ur v zamrzovalnik, nato pa z upo-

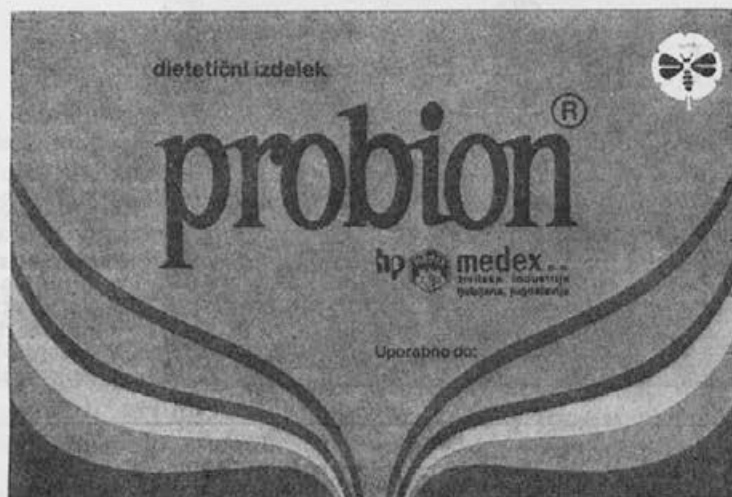
gibanjem (gazo zmencamo) dosežemo, da propolis enostavno odpade.

Ker so potrebe po propolisu vse večje, bomo morali pri Kmetijskem inštitutu Slovenije, ki je nosilec selekcije matic, spodbuditi tudi tako selekcijo matic, katerih čebele bodo nadpovprečne prinašalke propolisa.

Propolis hranimo zdrobljen, ne pa v kepah, v papirnatih vrečkah. Hranimo ga na suhem in temnem mestu. Čebelarjem priporočamo, da pred shranitvijo propolis ročno očistijo vseh lesenih delčkov, voska in mrtvih čebel.

Pospeševalna služba čebelarstva
Boris Slavec

NOV DIETETIČNI IZDELEK — PROBION

V življenju se srečamo z mnogimi težavami, nekatere pa lahko premagamo tudi z malo več pozornosti in razumnejšim izkoriščanjem energije in časa, ki ga imamo na voljo. Pri večjih telesnih in duševnih obremenitvah vedno potrebujemo dodatno spodbudo, ki je tembolj sprejemljiva, kolikor bližja nam je. Najbližja pa nam je narava — to vemo vsi. In prav v naravi smo našli spodbudo za novi izdelek. Tudi tokrat smo ostali zvesti temu neizčrpnemu viru biološko aktivnih snovi, ki jih organizem potrebuje vsak trenutek svojega življenjskega ciklusa — poti, ki je tako ali drugače določena po nekih naravnih zakonitostih, katerim se moramo podrežati. Zato, da bi bila ta pot čimbolj ustvarjalna ter manj utrujajoča, smo pri Medexu pripravili nov dietični izdelek in mu dali ime PROBION. Namenili smo ga predvsem otrokom, ker pa tudi odrasli velikokrat zaidejo v podobne težave, ga priporočamo tudi njim.

PROBION je pripravljen na osnovi medenega sirupa, obogatena s čebe-

ljimi pridelki, vsebuje pa tudi olje pšeničnih kalčkov. Posebej poudarjamo, da izdelek nima konzervansov.

Olje pšeničnih kalčkov je koncentrat biološko aktivnih snovi, kot so flavonoidi, sterini, lecitin in cela vrsta esencialnih maščobnih kislin. Poleg najpomembnejših vitaminov je še posebej bogato z vitaminom E, zato ugodno deluje na srce in cirkulacijo krvi.

PROBION priporočamo slabotnim in neješčim otrokom za povečanje apetita, šolskim otrokom za osvežitev in proti utrujenosti, še posebno v zimskem in spomladanskem času, ko organizmu primanjkuje vitaminov. Tudi odrasli lahko spremljajoče težave naporenega fizičnega ali psihičnega dela olajšajo z uporabo tega izdelka.

Pri odločitvi, kaj storiti, se spomnite našega nasveta.

PROBION premaguje težave, ki nam jih prinaša naš vsakdan!

DE Komerčiala
Trženje

Medex je kakor vsako leto tudi letos sodeloval na čebelarški razstavi v Ljubljani. Tov. Skok je skrbel za informacije in pojasnila obiskovalcem

OBVESTILO

HP MEDEX obvešča vse čebelarje, da od 1. oktobra 1986 dalje odkupuje propolis po novi višji ceni, in to:

I. kvaliteta	25.000 din/kg,
II. kvaliteta	22.000 din/kg,
III. kvaliteta	20.000 din/kg.

Propolis pošiljajte v primerni embalaži na naslov: HP MEDEX, Ljubljana, Linhartova 49/a.

DE Kooperacija
Draga Železnikar

PO ČEBELARSKIH POLDNEVNIKI

Ljudska republika Bolgarija se po naša z zelo razvitim čebelarstvom. Po drugi svetovni vojni se je pričelo zelo hitro razvijati, dobro je bilo poskrbljeno tako za družbeni sektor kot zasebno čebelarstvo. Od leta 1950 do 1983 so povečali število čebeljih družin od 303.000 na 800.000. Po številu čebeljih družin na 1 km² površine oziroma na 1000 prebivalcev je Bolgarija dandanes med prvimi v Evropi. Odkup tržnih presežkov medu rase iz leta v leto in je v letu 1983 dosegel 8.000 ton, medtem ko je leta 1950 znašal le 1.200 ton. Povprečna poraba medu na prebivalca je 0,5 kg.

V Bolgariji so podnebne in druge razmere za pridelavo medu zelo ugodne. Veliki nasadi sadnega drevja in kostanja dajejo čebelam izvrstno pašo. V obdonavskih območjih rasejo obširni akacijevi gozdovi, poleg tega pa je tam veliko poplavnih zemljišč. V ravninah nabirajo čebele nektar na oljni repici, turški detelji in sončnicah, ponekod pa še na sivki, tobaku in bombazu. Površin, ki so primerne za čebeljo pašo, je čez 300.000 hektarov, od teh na 200.000 ha rase sončnica, na 4000 sivka in na 37.000 akacija.

Precejšen del Bolgarije je hribovit. Na teh območjih nabirajo čebele nektar na lipi in gozdnem rastlinju. Jeseni je veliko nektarja v okolici izliva Donave, ko cvete meta. Število čebeljih paš povečujejo s prevozi. Prevažajo poleti in jeseni na ravnine, julija in avgusta pa v gorski svet. V Podonavju vozijo čebele na pašo v akacijeve gozdove.

V Bolgariji imajo čebelarstva družstva precejšnjo vlogo in ugled. Čebelarstva zveza je centralizirana in ima čez 28 okrožnih čebelarških svetov.

V vseh večjih krajih delujejo čebelarstva društva. Najpomembnejša naloga čebelarstva zveze, svetov in društev je skrbeti za razvoj čebelarjenja v družbenem in zasebnem sektorju. Poleg tega načrtujejo selitve na pašo, zato da se čim bolj opravišijo žužkocvetne kulture, preprečujejo zastrupljanje čebel s pesticidi, zdravijo čebele proti varoozi in drugim čebeljim boleznim itd. Sveti se precej ukvarjajo tudi s prirejanjem predavanj, tečajev, seminarjev in ekskurzij k zgljedno urejenim čebelnjakom, da si čebelarji lahko izmenjujejo izkušnje, se izpopolnjujejo in izobražujejo. Stroške te dejavnosti krijejo s prispevki zasebnih in družbenih čebelarstev. Osnovna čebelarstva društva oddajajo polovico denarja, zbranega s članarino, okrožnemu čebelarškemu svetu, ta pa nakaže 30 odstotkov dobljene vsote centralnemu čebelarškemu svetu, ki poleg tega vsako leto dobi še pomoč od *ministrstva za kmetijstvo LR Bolgarije in od podjetja Nektarkoop*. Člani čebelarških društev imajo nekatere ugodnosti pri prevažanju čebel in razporejanju panjev na pašah, zdravljenju obolelih čebeljih družin, v preskrbi s sladkorjem za prehrano čebel itd.

Skoraj povsod po Bolgariji naletimo na sodobne čebelnjake. Največ jih ima veliko podjetje Nektarkoop, ki mu pripada 13 okrožnih čebelarških podjetij z okrog 100.000 panji. Podjetja so bila ustanovljena že pred leti s skupnimi vlaganji kmetijskih gospodarstev. Preostalih 40.000 panjev v družbenem sektorju imajo agroindustrijski kompleksi, kot so kolhozi in sovhozi, druge gospodarske organizacije, gozdna gospodarstva in drugi.

V Plovdivu, drugem največjem bolgarskem mestu, in njegovem okrožju ustvarja prebivalstvo 80 odstotkov vsega dohodka s kmetijstvom, zelo pa je razvito tudi čebelarstvo. 1800 hektarov je posejanih s sivko, ki jo gojijo zaradi cenjenega olja, daje pa tudi dober pridelek medu. Čebele se pasejo na kmetijskih kulturah in rastlinstvu, ki rase po pobočjih Rodopov. V tem okrožju je tudi čebelarstvo posestvo z 10.528 panji, ki stojijo v 57 čebelnjakih. Povprečna velikost čebelnjakov je od 140 do 300 panjev, nekaj pa jih ima celo po 600 čebeljih družin. V večjih čebelnjakih delajo skupinsko. Za vsak čebelnjak skrbi delovna brigada čebelarjev, na deset čebelnjakov pride en brigadir. Vsak čebelar skrbi povprečno za okrog 150 panjev. V času selitve na pašo dodelijo včasih brigadi čebelarjev še dodatne delavce in tovorna oziroma poltovorna vozila. Zaradi dobre organizacije dela dosegajo čebelarji visoke donose, tako da je čebelarstvo rentabilno. Veliko čebelnjakov tega čebelarskega gospodarstva je imelo leta 1983 17—18 kg tržnega presežka medu na panj in pridelalo 20—22 kg matičnega mlečka na čebelnjak. Poleg tega je to čebelarsko gospodarstvo pridelalo še okrog 1000 kg cvetnega prahu in 400 kg propolisa. Večina čebelnjakov v družbenem sektorju prideluje med in druge čebelje pridelke, kot smo opisali. Zadnja leta se vse bolj uveljavlja opravevanje kmetijskih kultur po dogovoru s čebelarji. Kmetijske organizacije plačajo za vsak dobro pripravljen in postavljen panj po 15 levov. Zasebnim čebelarjem plačajo po 12 levov. Navadno pa kmetijske organizacije, ki zaradi opravevanja vzamejo čebele v zakup, panje brezplačno prepeljejo na pasišče in nazaj.

Bolgari imajo veliko izkušenj z organizacijo opravevanja kmetijskih, sadnih in vrtnih kultur, npr. sivke,

sončnice, bombaža in lucerne. Kmetijske organizacije vzamejo po dogovoru s čebelarji v zakup za opravevanje raznih kultur tudi do 400.000 panjev. Žal pa tega še ne delajo povsod po Bolgariji.

V Bolgariji oskrbuje čebelarje z materialom in tehničnimi pripomočki Nektarkoop. Svoje delo usklajuje z dolžnostmi, ki mu jih nalagajo centralni in okrožni sveti. Nektarkoop ima v številnih bolgarskih krajih svoje poslovalnice, skladišča in urade, ki organizirajo delo njegovih čebelarskih podjetij in opravljajo storitve za druga specializirana čebelarska podjetja, tudi zasebna. Oskrbujejo jih s panji, voskom, čebelarskimi pripomočki, orodjem, sladkorjem itd. Poleg tega Nektarkoop odkupuje celotni pridelek čebelarske dejavnosti v državi ter predeluje in prodaja čebelarske pridelke doma in v tujini. Vsako leto odkupi 6000 do 8000 ton medu, 450 do 500 ton voska, 15 do 20 ton cvetnega prahu, 2 do 3 tone propolisa in 3 do 4 tone matičnega mlečka.

Zelo dobre finančne rezultate dosegajo s pakiranjem in prodajanjem medu v majhnih količinah po 30, 50, 100 in 500 gramov, in cvetnega prahu po 100 gramov. Npr. za 1 kg odkupljenega medu plačajo 2,4—2,8 leva, cena na drobno pa znaša 3,5—4,3 leva. Akacijev in sivkin med v majhnih zavitkih pa stane še več. Cvetni prah odkupujejo po 10 levov za kg, pakiran v polietilenske vrečke ali lične papirne škatle pa stane 16,5 leva. Odkupna cena za 1 kg propolisa je 19 levov, za 1 kg matičnega mlečka pa 220 levov. Matični mleček, pakiran po 5—10 g, stane v prodaji na drobno tudi do 400 levov za kg. Predelovanje propolisa in matičnega mlečka je centralizirano.

Nektarkoop ima dva velika obrata za predelavo čebeljih pridelkov, enega v Sofiji, drugega pa v Tolbuhinu. V

obratu v Sofiji imajo dve visoko storilni liniji za pakiranje medu v polietilensko in standardno stekleno embalažo. Posebne proizvodne linije ima-

jo tudi za predelavo drugih čebeljih pridelkov.

*Prevedel
Andrej Ogrin*

LATINSKA AMERIKA HOČE PRIDELATI VEČ MEDU

A. STROEV

Latinska Amerika ima odlične naravne pogoje za čebelarjenje. Naravni darovi pa so slabo izkoriščeni, ker standardna (evropska) čebela darov tropskih rastlin ne koristi dovolj. Zato so začeli uvajati afriško čebelo, ki je bolj prilagojena tamkajšnjim podnebnim razmeram in veliko izdatneje koristi tamkajšnje rastlinstvo. Počasi ugaša tudi strah pred njeno agresivnostjo. Videti je, da so sredstva obveščanja v želji za atraktivnostjo le preveč napihnila posamezne neljube primere napadenosti pri ljudeh in živalih, še bolj pa filmi, ki prikazujejo, kako gruča čebel napadajo cela mesta in vasi ter sejejo smrt. Primer srednjeameriških držav pa v novejšem času govori drugače. Skoraj vsak dan beremo o nikaragovskem boju proti nasilnežem, zato vzemimo prav to deželo za primer.

Kljub vsem naravnim pogojem je bilo v Nikaragvi čebelarstvo slabo razvito. Šele po revoluciji proti samoderžcu Somozi leta 1979 so začeli večjo

pozornost posvečati tudi čebelarstvu. Kmetijski razvojni načrt, sprejet leta 1982, vključuje v svoj program tudi čebelarstvo. Načrt predvideva pospeševanje čebelarstva na osnovi uvajanja afriške čebele (*Apis mellifera Adansonii*).

V skladu z razvojnim načrtom čebelarstva so 20 čebelarjev poslali v Panamo, Kostariko in Brazilijo, da bi preučili afriško čebelo in dobili praktična navodila, kako ravnati in čebelariti z njo. Poleg tega pa imajo usposobljenih še 180 kvalificiranih čebelarjev in 60 tehnikov, ki so že kolikor toliko seznanjeni z novim rodом čebel.

Gospodarski razvojni načrt predvideva, da morajo do leta 1986 doseči do 26.600 čebeljih družin in dobiti 400.000 ton medu, kar bi zaenkrat zadoščalo za domačo porabo, hkrati pa naj bi že računali na povečan pridelek za izvoz. Kakor večina latinskoameriških držav, tudi Nikaragva noče zaostajati, ampak želi pridelek medu povečati.

Privedil M. Mencej

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽITVI V ZVEZO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ JUGOSLAVIJE

(nadaljevanje)

7. člen

— ZČOJ pri delu s čebelarskimi organizacijami svetuje in pomaga pri vzgajanju strokovnih kadrov v čebelarstvu, posebej mladine.

8. člen

ZČOJ je članica Zadružne zveze Jugoslavije. To sodelovanje temelji na izmenjavanju izkušenj in usklajevanju skupnih stališč, zlasti kar zadeva dodeljevanje nagrad najnaprednejšim čebelarjem in najboljšim čebelarskim organizacijam.

9. člen

ZČOJ je članica mednarodne čebelarske organizacije APIMONDIA, katere sedež je v Rimu, Italija.

10. člen

ZČOJ je družbena pravna oseba s pravicami, dolžnostmi in odgovornostmi, ki izvirajo iz ustave, zakonov in tega sporazuma, in za svoje obveznosti odgovarja s sredstvi, ki so ji na voljo.

11. člen

ZČOJ ima okrogel žig z besedilom Zveza čebelarških organizacij Jugoslavije, v sredini je narisana čebela delavka. Besedilo na žigu je izpisano v jezikih jugoslovanskih narodov. Žig ZČOJ ima pravokotno obliko, na njem je napisano besedilo Zveza čebelarških organizacij Jugoslavije (Savez pčelarskih organizacija Jugoslavije), poleg tega pa številka, datum in naslov ZČOJ.

12. člen

Delo ZČOJ je javno.

II. CILJI IN NALOGE ZČOJ

13. člen

ZČOJ spodbuja in usklajuje delovanje svojih članic pri izpolnjevanju skupnih ciljev in nalog v skladu z ustavo, zakonom o družbenih organizacijah in društvih občanov in drugimi zakonskimi predpisi.

Pri izpolnjevanju ciljev in nalog iz 1. odstavka tega člena namenja ZČOJ posebno skrb:

— obravnavanju perečih vprašanj s področja čebelarstva in čebelarskega gospodarstva in daje družbenopolitičnim organom in organizacijam predloge za spreminjanje obstoječih predpisov in sprejemanje novih ter uvajanje pravnih, gospodarskih in drugih ukrepov za izboljševanje vsega jugoslovanskega čebelarstva;

— koordiniranju in usklajevanju stališč čebelarških organizacij, zavzema se za uresničevanje tistih predlogov in pripomb, ki presegajo meje posameznih republik oziroma pokrajin in imajo širši pomen za jugoslovansko čebelarstvo;

— spodbujanju in podpiranju izmenjave izkušenj in usklajevanju stališč med čebelarskimi organizacijami;

— organiziranju strokovnih posvetovanj, strokovnih kongresov, seminarjev, tečajev, razstav in drugih čebelarskih prireditiv bodisi samostojno ali v sodelovanju z organizacijami združenega dela v gospodarstvu, družbenopolitičnimi in družbenimi organizacijami in družbenopolitičnimi skupnostmi;

— uvajanju znanosti v prakso in izpopolnjevanju delovnih metod in tehnik, zato da bi se čebelarstvo čim bolj razvijalo;

— svetovanju in pomoči pri vzgajanju strokovnih kadrov v čebelarstvu;

— organizaciji dela pri pripravi referatov, študij, analiz s področja čebelarstva;

— zviševanju kakovosti strokovne čebelarske literature;

— propagiranju pomena, ki ga ima čebelarstvo za razvoj kmetijstva in nekaterih industrijskih panog pri nas, in koristnosti čebelarskih pridelkov za prehrano in zdravstveno varstvo prebivalstva;

— neposrednemu delu za združevanje čebelarjev ter razvijanje in krepitev samoupravnih družbenogospodarskih odnosov na področju čebelarstva v duhu zakona o združenem delu;

— izvajanju družbene samozaščite in obrambe SFRJ v skladu z veljavnimi predpisi;

— sprejemanju ukrepov, ki naj v okviru priprav na ljudsko obrambo SFRJ razvijajo patriotizem in moralno-politično vzgojo čebelarjev v duhu socialističnih samoupravnih družbenih odnosov, in ukrepov za čebelarjenje v vojnih okoliščinah; v ta namen bo ZČOJ izdelala vojni načrt za razvoj čebelarstva in ga uskladila z ustreznimi načrti za ljudsko obrambo;

— vzdrževanju zvez in stikov z ustreznimi mednarodnimi in tujimi nacionalnimi čebelarskimi organizacijami ter predstavljanju jugoslovanskega čebelarstva na mednarodnih srečanjih in drugih prireditvah, ki so pomembne za naše čebelarske organizacije;

— vsem zadevam, ki so pomembne za razvoj in napredek čebelarstva;

— natančnejšemu in kvalitetnejšemu izpolnjevanju svojih nalog, bodisi samostojno ali v sodelovanju z zainteresiranimi gospodarskimi ali družbenimi organi-

zacijami, nadalje izdajanju strokovne in poljudne čebelarke literature in publikacij ali sodelovanju pri njihovem izdajanju.

14. člen

Dejavnost ZČOJ je delo za strokovno usposabljanje čebelarskih kadrov s pripravljanjem strokovnih posvetovanj, seminarjev, tečajev ipd. ZČOJ se lahko ukvarja tudi z založniško dejavnostjo, in sicer z izdajanjem strokovne in poljudne čebelarke literature in publikacij.

III. ČLANSTVO ZČOJ

15. člen

Članice ZČOJ so Zveze čebelarskih organizacij SR Srbije, SR Slovenije, SR Hrvaške, SR Bosne in Hercegovine, SR Makedonije, SR Črne gore, SAP Vojvodine in SAP Kosova.

16. člen

Članice imajo v ZČOJ enake pravice, dolžnosti in odgovornosti, in sicer izvirajo te iz njihove prostovoljne združitve in tega sporazuma.

17. člen

Pravice, dolžnosti in odgovornosti članic ZČOJ so:

- da samostojno in prostovoljno odločajo o včlanjenju v ZČOJ in izstopu iz nje;
- da s svojimi delegati delujejo v ZČOJ in njenih organih;
- da sodelujejo pri akcijah, ki jih organizira ZČOJ;
- da plačujejo ZČOJ redne in druge prispevke, ki jih sprejme skupščina ali se o njih posebej dogovorijo v skladu z ustreznimi akti ZČOJ;
- da glede na število svojih članov enakopravno uživajo ugodnosti, ki jih doseže ZČOJ.

18. člen

Preden skupščina ZČOJ sklepa o osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi v ZČOJ, njegovih spremembah in dopolnitvah ali kakem drugem samoupravnem aktu, ki ima poseben pomen za izpolnjevanje skupnih ciljev in nalog, mora te listine razposlati članicam ZČOJ, da o njih povedo svoje mnenje.

Članice ZČOJ morajo poslati ZČOJ svoje mnenje o aktih najpozneje v 30 dneh po njihovem prejemu, skupščina oziroma predsedstvo pa morajo dobljena mnenja obravnavati in do njih zavzeti stališča.

IV. ORGANI ZČOJ

1. Skupna določila

19. člen

ZČOJ upravljajo članice ZČOJ po svojih delegatih v organih in telesih ZČOJ. Organizacija, sestava in način dela organov in teles ZČOJ morajo članom teh organov in teles zagotavljati kolektivno delo, odločanje, odgovornost in enakopravnost pri uresničevanju njihovih pravic, dolžnosti in odgovornosti, ki jih določa ta sporazum.

Vsak član kolektivnega organa in telesa ZČOJ je osebno odgovoren za svoje delo, v skladu s svojimi pravicami in dolžnostmi pa je za delo in sklepe tega organa oziroma telesa odgovoren tako članicam ZČOJ kakor organu oziroma telesu, katerega član je.

Delegati v organih ZČOJ se volijo v skladu z družbenim dogovorom o kadrovski politiki v SFR Jugoslaviji.

20. člen

Organa ZČOJ sta:

1. skupščina,
2. odbor za samoupravno kontrolo.

Za opravljanje izvršilnih in drugih zadev, ki jih določa ta sporazum, se oblikuje predsedstvo skupščine ZČOJ, tj. kolektivni izvršilni organ skupščine ZČOJ, v katerem imajo vsi njegovi člani enake pravice in dolžnosti pri izpolnjevanju sprejetih nalog.

Člani predsedstva se volijo izmed delegatov skupščine.

21. člen

Skupščina in predsedstvo ZČOJ lahko za obravnavanje in preučevanje posameznih vprašanj in oblikovanje strokovnih mnenj ustanovljata svoja stalna ali začasna telesa (odbore, komisije idr.).

22. člen

Volitve delegatov v skupščino in druga telesa in organe ZČOJ razpisuje predsedstvo, in sicer preden mu poteče mandat, za katerega je bilo izvoljeno.

Mandat delegatov v organih in telesih ZČOJ traja štiri leta.

Mandat delegatov v organih in telesih ZČOJ lahko preneha tudi prej, kot poteče rok, naveden v 2. odstavku tega člena:

1. če delegat odstopi,
2. če delegata odpokliče volilno telo, ki ga je izvolilo,
3. če delegat opusti področje delovanja (izstopi iz članice ZČOJ, ki ga je izvolila) ali če mu preneha delovno razmerje v organizaciji.

23. člen

Organi in telesa ZČOJ delajo na sejah.

Na seje organov in teles ZČOJ so lahko povabljeni tudi predstavniki posameznih organov družbenopolitičnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, gospodarskih zbornic, samoupravnih interesnih skupnosti, posameznih organizacij združenega dela, drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter drugih družbenih organizacij, društev in njihovih zvez, ki jih zanima delo ZČOJ in za katerih sodelovanje pri delu posameznih svojih organov in teles je ZČOJ zainteresirana.

2. Skupščina

24. člen

Skupščina je najvišji organ ZČOJ.

Skupščino ZČOJ sestavljajo delegati, ki jih volijo in odpokličejo pristojni organi članic ZČOJ.

Vsaka članica ZČOJ voli v skupščino svoje delegate, in sicer republiške čebelarke zveze po 6 (šest) delegatov, pokrajinski pa po 4 (štiri).

25. člen

Skupščina opravlja naslednje zadeve:

— sprejema statut in sklepe o spremembah in dopolnitvah statuta ter samoupravni sporazum o združitvi v Zvezo čebelarških organizacij Jugoslavije, potem ko ti listini sprejmejo članice ZČOJ vsaka zase;

— sprejema program dela, razpravlja in odloča o poročilu predsedstva, odbora za samoupravno družbeno kontrolo in odbora za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito;

— obravnava poročilo o zaključnem računu;

— sprejema finančni načrt ZČOJ za naslednje leto;

— odloča o pritožbah;

— odloča o sprejemu novih članic;

— odloča o drugih vprašanjih v zvezi z zakonskimi predpisi ter določili statuta in drugih splošnih aktov, sprejetih na podlagi samoupravnih sporazumov in dogovorov.

26. člen

Skupščina ZČOJ se sklicuje po delovnem programu in po potrebi, vendar najmanj enkrat na leto, v skladu s poslovnikom o delu skupščine.

Skupščino ZČOJ sklicuje predsedstvo na svojo pobudo ali na zahtevo najmanj tretjine članic ZČOJ.

27. člen

Skupščina ZČOJ lahko veljavno odloča, če se je udeleži več kot polovico delegatov članic ZČOJ.

Če na seji skupščine ni navzočih več kot polovica delegatov vseh članic ZČOJ, se skupščina preloži.

Skupščina ZČOJ odloča z večino glasov vseh delegatov v skupščini, razen če ta sporazum odločanja o nekaterih vprašanjih ne ureja drugače.

Skupščina ZČOJ sprejema odločitve, sklepe in priporočila, ki se nanašajo na njeno delovno pristojnost.

Pravice in dolžnosti delegatov v skupščini ZČOJ so določene z zakonom, tem sporazumom in poslovnikom o delu skupščine.

29. člen

Način dela skupščine podrobneje ureja poslovnik o delu skupščine.

3. Odbor za samoupravno kontrolo

30. člen

Odbor za samoupravno kontrolo (v nadaljnjem besedilu odbor) je samostojen organ ZČOJ.

Sestavlja ga 5 (pet) članov.

Odbor med svojimi člani izvoli predsednika in namestnika predsednika.

Mandat odbornikov traja štiri leta. Člani odbora ne morejo biti delegati, ki so izvoljeni v skupščino.

31. člen

Člane odbora za samoupravno kontrolo volijo članice ZČOJ, in sicer jih polovica voli po enega delegata v enem mandatnem obdobju, polovica pa v drugem.

32. člen

Odbor za samoupravno kontrolo nadzira:

1. izvajanje tega sporazuma in drugih samoupravnih splošnih aktov ZČOJ,
2. izvajanje sklepov skupščine in predsedstva ZČOJ in skladnost teh aktov s cilji in nalogami ZČOJ,
3. pridobivanje in porabo sredstev ZČOJ in razpolaganje z njimi oziroma materialno in finančno poslovanje ZČOJ.

33. člen

Odbor za samoupravno kontrolo mora članicam ZČOJ redno in pravočasno poročati o svojem delu, po potrebi pa lahko o svojem delu obvešča tudi skupščino in predsedstvo.

34. člen

Odbor za samoupravno kontrolo se sestaja po potrebi, vendar najmanj enkrat na leto.

Seje odbora sklicuje predsednik odbora na svojo pobudo, na zahtevo predsedstva skupščine ZČOJ ali na zahtevo treh članov odbora.

35. člen

Odbor lahko veljavno odloča, če je na seji navzoča večina članov. Odbor odloča z večino glasov vseh članov.

4. Predsedstvo skupščine

36. člen

Predsedstvo skupščine je kolektivni izvršilni organ skupščine ZČOJ; skrbi za izvajanje sklepov skupščine in opravlja druge naloge, ki jih določa ta sporazum.

(Nadaljevanje prihodnjič)

POROČILO O DELU ŠTUDENTSKEGA ČEBELARSKEGA KROŽKA V ŠOLSLEM LETU 1985/86

ROMANA GREGOROVIC

Študentje ljubljanske univerze smo se organizirali pri Zvezi čebelarških društev Slovenije in ustanovili študentski čebelarški krožek. Tudi mi smo imeli v začetku težave, ki smo jih uspešno prebrodili. Sprva je bilo nadebudnežev kar precej, tako da so bili včasih prostori ZČDS kar pretesni, vendar sta sčasoma interes in resno delo opravila svoje. Kmalu se je ustalil stalen krog študentov, ki smo hodili na sestanke in predavanja. Sedaj nas je 30 in približno deset nas tudi čebelarji. Spodbudno pa je tudi, da smo že v tem šolskem letu navdušili nekaj kolegov, da so pričeli čebelariti. Mislim, da nam lahko zavidajo mnoge čebelarske družine, saj smo imeli v tem letu res izredno kakovostna predavanja. Predavanja obiskujejo študentje vseh smeri biotehniške fakultete (80 odstotkov), strojne, medicinske, FNT — kemijske in pravne fakultete. Naše delo naj ilustriram s seznamom predavanj, ki smo jih poslušali:

1. Ogleдали smo si DO Medex;
2. Fran Šivic: Medovite rastline v Sloveniji;
3. Janko Božič: Biologija čebele (dvakrat);
4. Jože Bregar: Prvi spomladanski pregled čebel, Prvi čebelarški ukrepi spomladi;
5. Edi Senegačnik: Čebelje paše po Jugoslaviji (dvakrat);

6. Ivan Esenko: Vzreja matic, Praktičen prikaz vzreje matic;

7. Franc Javornik: Bolezni čebel;

8. Janez Mihelič: Pridobivanje posebnih čebeljih pridelkov;

9. Vinko Pipan: Delo veterinarja — čebelarskega preglednika (dvakrat);

10. Janez Poklukar: Selekcija v čebelarstvu;

11. Jurij Senegačnik: Kemijska sestava medu in ostalih čebeljih pridelkov;

12. Romana Gregorovič: Senzorično razpoznavanje in ocenjevanje medu.

Zaključimo lahko, da je bila potreba po takšnem krožku velika in da je krožek opravičil obstoj.

Na tem mestu se zahvaljujemo vsem predavateljem, ki so prostovoljno prispevali svoje znanje in izkušnje mladim in bodočim čebelarjem. Zahvaljujemo se tudi DO Medex, ki nas je popeljal po svojem obratu in prispeval vzorce za predavanja v senzoriki medu. Zahvaljujemo se tudi Zvezi čebelarških društev Slovenije za prostor, kjer smo se zbirali, in za uporabo knjižnice.

Leto je naokoli in študentje smo ponovno začeli kapljati v Ljubljano.

Oktobra smo se spet sestali, saj naš program in želje še zdaleč niso izčrpane.

Sprejemam naročila za električni topilec medu tip HD. Topilec je bil razstavljen letos na čebelarški razstavi v Ljubljani.

Dušan Holzbauer, Bogonarjeva pot 16,
61210 Ljubljana Šentvid, telefon (061) 50 848

OBVESTILO PREDAVATELJEM ČEBELARSTVA

Prosimo vse, ki nameravate v sezoni 1986/87 v čebelarških organizacijah predavati o čebelarških temah, da zaradi boljšega medsebojnega obveščanja sporočite na Zvezo čebelarških društev Slovenije, Cankarjeva 3, 61000 Ljubljana, naslednje podatke: točen naslov, številko telefona, teme predavanj in me-sece, v katerih ste pripravljeni predavati. Seznam prijavljenih predavateljev bomo objavili v Slovenskem čebelarju številka 12/86.

Tajništvo in komisija za izobraževanje ZČDS

PESNIKI POPESTRITE VSEBINO ČEBELARJA

Na željo čebelarških organizacij in čebelarjev prosimo vse, ki ste že kdaj pisali ali pa se želite na novo poizkusiti v pisanju pesmi, anekdot ali humo-rističnih sestavkov na temo čebelarstva in čebelarske himne, da pošljete svoje prispevke na uredništvo Slovenskega čebelarja. Objavljene prispevke bomo honorirali.

Uredništvo

POSVETOVANJE O ČEBELARSTVU V ZAGREBU

Čebelarska zveza Hrvaške tudi letos organizira tradicionalno posvetovanje o čebelarstvu. Posvetovanje bo v Zagrebu 6. in 7. decembra 1986 v prostorih doma JNA, Socialističke revolucije 12. Vsa obvestila lahko dobite pri:

Pčelarski savez Hrvatske, 8. maja 26, 41000 Zagreb, tel. 041/272 383

MEDNARODNI SIMPOZIJ O ČEBELARSTVU V GORICI — ITALIJA

Združenje čebelarjev Goriške pokrajine v Italiji bo 8. decembra 1986 orga-niziralo posvetovanje o čebelarstvu. Posvetovanje bo v Gorici na sejmišču, kjer bosta tudi kmetijska in čebelarska razstava. Določeni sta že temi simpozija, in sicer »pridobivanje čebeljih pridelkov in njihova kvaliteta« ter »dietetična vrednost čebeljih pridelkov«.

Uredništvo

ZČDS BO ORGANIZIRALA POSVETOVANJE O ČEBELARSTVU FEBRUARJA 1987

Zveza čebelarških organizacij Slovenije bo konec februarja 1987 organizirala strokovno posvetovanje o čebelarstvu v Ljubljani. Na posvetovanju bosta obravna-vani aktualni temi: čebelje bolezni in zdravstveno varstvo čebel, tehnika čebelarjenja s poudarkom na gospodarnejši proizvodnji čebeljih pridelkov. Več o posvetovanju bomo objavili v naslednji številki.

Tajništvo

70 LET S ČEBELAMI IN ČEBELARJENJEM

MARTIN MENCEJ

Znano je, da velik del slovenskih čebelarjev živi s čebelami v pozna leta svojega življenja. Redki in izjemni pa so primeri, da se kdo druži s čebelami 70 let. In eden teh izjemnih čebelarjev je Maks Avšič, ki se je zaljubil v čebele že v svojih otroških letih, ko so mu postale vzor s svojimi medsebojnimi odnosi, marljivostjo, redom in disciplino.

Tovariša Avšiča sem našel v čebelnjaku, ko je družinam dodajal spomladansko spodbujevalno krmo. Potem pa je v svoji vrtni hiši ob medicini in črni kavi obujal spomine iz svojega sedemdesetletnega čebelarjenja, ki jih kljub njegovim 83 letom ni še prav nič prekrila patina. Kot živ leksikon je nizal spomine iz svojega čebelarjenja in vzpone in padce organiziranega slovenskega čebelarstva. Tudi sam je doživljal in aktivno podpiral tehnični razvoj čebelarstva na naših tleh v začetku tega stoletja. V kmečkem okolju, kjer so se čebelarstva podedovala iz rodu v rod, je ob svojem dedu črpal znanje za poznejše samostojno čebelarjenje.

Ko je bil star 13 let, je ogrebel svoj prvi roj, istega leta (1916) pa je po dedovi

smrti podedoval njegov čebelnjak s kranjiči. To so bila leta, ko je nekaj osveščenih in razgledanih čebelarjev utiralo pot naprednemu čebelarstvu. Znidaršič, Bukovec, Kalan in drugi so postali njegovi učitelji. Vestno se je udeleževal njihovih predavanj v Marijanišču, kjer je imel prošt Kalan čebelnjak z AŽ panji. Že po tradiciji previdni in do vsega novega nezaupljivi čebelarji po naših vaseh so se spogledovali z novimi panji in novo tehnologijo čebelarjenja. Tovariš Avšič pa je komaj čakal trenutek, da si bo kot zidar zaslužil prvi denar in si kupil 3 AŽ panje. Ko pa je z 22 leti postal nadzornik železniške proge in dobil zaposlitev v Celju, za tem pa na Jesenicah, se je vsak teden vozil k svojim čebelam v Sneberje pri Ljubljani. Ko je bil premeščen v Bohinjsko Bistrico, je tja prepeljal tudi svoje čebele. Srečno naključje je hotelo, da je tam čebelaril tudi Jan Strgar, ki je pošiljal kranjsko sivko in matico v tujino. Ob njem je Avšič v 30 AŽ panjih razvijal svoje čebelarstvo.

Kot član odbora tamkajšnjega čebelarskega društva je sodeloval tudi v ČD Slovenije, se udeleževal njegovih prireditvev, razstav in manifestacij, kolikor mu je služba na železnici to dopuščala. Na velikih čebelarskih delovnih shodih v Grosupljem, Robu pri Velikih Laščah itd., ki jih je organiziralo vodstvo ČDS v 30. letih pa ni mogel sodelovati. Zato je skrbno prebiral poročila v Slovenskem čebelarju, katerega naročnik je bil od svojega 17. leta. Leta 1934 pa je aktivno sodeloval pri pripravah in organizaciji proslave ob 200-letnici rojstva Antona Janše na Breznici, kjer je bil tudi eden od slavnostnih govornikov. S Strgarjem sta se udeleževala tudi vseh občnih zborov ČDS, katerega član je bil Avšič od leta 1920.

Ko je bil leta 1952 premeščen k železniški direkciji v Ljubljano, si je v Polju pri Ljubljani sezidal novo vrstno hišo, ob njej pa čebelnjak, v katerem še danes vzorno čebelari. Ves čas čebelarjenja ni imel razen noseme nobene čebelje bolezni. Ko se je preselil v Ljubljano, je začel delovati tudi v vodstvu tedanje slovenske čebelarske organizacije. Aktivno je posegel v zapletena in kočljiva vprašanja, ko je šlo za obstoj ČD Slovenije. Na sestanku 19 vidnejših in tedaj vodilnih slovenskih čebelarjev (Stane Mihelič, Ivče Majcen, Marolt in drugi) na

okrajni zadružni zvezi v Ljubljani je bil Avšič med redkimi, ki so odločno zagovarjali obstoj samostojnega CDS in bil proti »privesku« zadružne zveze. Pozorno je spremljal nastanek, žalostni razvoj in še bolj klavni razpad Agromela. Od leta 1954/55 je bil član izvršnega odbora ZČD Slovenije, aktivno se je udeleževal pri krepitvi organizacije ter pospeševanju slovenskega čebelarstva vse do svoje bolezni ob koncu 60. let, do pred nekaj leti pa je bil član nadzornega odbora. Njegovi pomisleki in predlogi pri gradnji Čebelarstva centra na Brdu pri Lukovici so odmevali na vseh tedanjih sejah IO ZČDS. Tovariša Avšiča

pa poznajo slovenski čebelarji ne le kot vzornega čebelarja in zagnanega pospeševalca našega čebelarstva, ampak tudi kot enega glavnih organizatorjev letnih delovnih srečanj in posvetovanj ZČDS, ki so bila v osnovni šoli v Polju pri Ljubljani. Še in še se je Avšič spominjal naše čebelarstva preteklosti. Do podrobnosti se spominja pomembnejših dogodkov. Pri tem pa že gleda tudi v prihodnost, saj načrtuje, kako bo čez teden dni prepeljal svojih 30 panjev na spomladansko pašo ob Savi. Čebele in ob njih užival svojo življenjsko jesen.

PROSLAVA 40-LETNICE IN RAZVITJE PRAPORA ČD LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Čebelarstvo društvo Moste-Polje je imelo 21. 9. 1986 v osnovni šoli Edvarda Kardelja v Polju proslavo 40-letnice obstoja. Ob tej priliki je razvil svoj društveni prapor in pripravilo tudi razstavo čebelarstva pripomočkov.

Pokrovitelj proslave je bila občina Ljubljana Moste-Polje. Predsednik občinske skupščine Ivo Samec je imel slavnostni govor, v katerem je poudaril pomen čebelarjenja ne le kot ljubiteljske dejavnosti, temveč tudi v gospodarstvu in zdravstvu. Zahvalil se je za dosedanje uspešno delo in čestital vsem čebelarjem. Vse navzoče je nato pozdravil tudi predsednik Zveze

čebelarstva Slovenije Andrej Petelin in čestital društvu ob njihovem pomembnem jubileju. Čebelarstvo prapor je nato razvil tov. Samec, ga izročil predsedniku društva Janezu Avšiču, ki ga je predal v roke praporščaku Antonu Fuhsu. Nato je sledilo pobratenje prapora s praporoma ČD Dolska in ČD Ig. Za dolgoletno vzorno delo v organizaciji društva so štirje čebelarji prejeli odlikovanje Antona Janše III. stopnje, in sicer Marjan Kralj, Anton Švigelj, Srečko Pogačar in Alojz Ferle. Ob tej priliki je bilo podeljenih tudi šest spominskih plaket društva. Te pa so prejeli SO Ljubljana

Udeleženci proslave med razvitjem prapora

Predsednik ČD Moste Polje Janez Avšič s praporom

Predsednik SO Moste Polje tov. Samec pripinja spominski trak na prapor

Maks Avšič s spominsko diplomo, ki jo je dobil za dolgoletno neumorno delo v društvu (Foto: Janez Mihelič)

Moste-Polje, osnovna šola Edvarda Kardelja Polje, ZČD Slovenije, ČD Dolsko, prva tajnica ustanovnega društva Hilda Novak in častni predsednik Maks Avšič. Temu je sledil kulturni program, v katerem je sodeloval ženski pevski zbor HP Kolinska ter učenci osnovne šole Edvarda Kardelja s tremi recitacijami. Po končanem kulturnem sporedu je predsednik Janez Avšič pozval vse navzoče na ogled čebelarke razstave, ki je obogatila in popestrila proslavo.

Maks Avšič

TRI LETA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA KRIM

Čebelarji KS Podpeč-Preserje in Rakitna so pred skoraj tremi leti ustanovili svoje društvo in ga poimenovali po strateškem hribu — KRIM. Danes je vanj včlanjenih 33 članov, ki čebelarijo na 36 stojiščih s 350 čebeljimi družinami. Večinoma imajo AŽ panje, le pet je LR panjev, rezervnih družin pa imajo komaj 59.

Največ čebelarjev (19) čebelari z dvema do desetimi panji, sedem jih ima od 11 do 20 družin, pet do trideset in le dva imata nad 50 panjev.

V zadnjem času so največ pozornosti namenili popisu stojišč in pripravi pašnega katastra, ki pa še ni povsem dokončan. Območje društva so razdelili v štiri pašne okoliše ter istočasno določili lokacije ter zmožljivost posameznih pasišč. Ugotovili so, da so najprimernejša stojišča za prevoznike v Genč dolu, Plehanovem lazcu, Mesnicah, Polharski koči in na senožeti ob »vojaški cesti«. Vsa so globoko v gozdu, tik pod jelkami ter daleč od naselja, kjer stoje stalni čebelnjaki.

Prav gozdna paša je za člane čebelarskega društva Krim najpomembnejša, saj njihovo območje, veliko

6170 ha, v pretežni meri (4470 ha) pokrivajo gozdovi, od tega je več kot 2000 hektarov čistih iglavcev. Kajpak je ob gozdni pomembna tudi travniška, predvsem pa barjanska paša, ki avgusta prispeva h krepitvi družin.

Druga stalna naloga društva, ki ji namenjuje veliko pozornost, je zatiranje bolezni, ki se bohotijo med našimi čebelami. Varoozo še kar uspešno zatirajo, čeprav kot vsi drugi čebelarji nestrpnost pričakujejo enostavnejša in bolj učinkovita zdravila, kot je dimljenje. Žal so se to jesen vpisali tudi na listo krajev, kjer se je pojavila huda gniloba. Odkrili so jo v čebelnjaku blizu Planice, in to le na enem prašilčku, ki ga prej 30 let ni nihče uporabljal. Pospeševalec in veterinar Vinko Pipan ter preglednik Janez Švigelj sta zato pregledala prav vse čebelnjake članov društva, a drugod hude gnilobe nista ugotovila. Da se ne bi pojavila še kje ali se nekontrolirano širila, bo društvo sprejelo ostre ukrepe glede prevažanja čebel na njihovo območje. Le tako bo mogoče zatreči oziroma preprečiti bolezen, ki se je vsi čebelarji najbolj boje.

XXXI. MEDNARODNI ČEBELARSKI KONGRES APIMONDIE V VARŠAVI — POLJSKA OD 19. DO 25. 8. 1987

Kakor smo že objavili v naši reviji, bo mednarodni čebelarski kongres pod pokroviteljstvom Apimondie prihodnje leto od 19. do 25. avgusta v Varšavi. Vsi, ki bi želeli sodelovati na kongresu z referati morajo do 1. januarja 1987 poslati povzetke referatov v sekretariat Apimondie. Povzetek ne sme biti daljši od 25 tipkanih vrstic (vrsta 60 znakov). Sestavljen mora biti v dveh uradnih jezikih kongresa (angleščina, francoščina, nemščina, španščina, ruščina in poljščina) in štirih kopijah, eden od jezikov pa mora biti ali angleščina ali francoščina.

Referate pa morate poslati najkasneje do 1. marca 1987. Referat ima lahko največ 100 tipkanih strani ali 10.000 znakov. Osnutke in referate pošljite na naslov: APIMONDA, Corso Vittorio Emanuele 101, 00186 ROMA, ITALIA (telefon 06 65 121).

Uredništvo

RUDI FERLEŽ

24. maja 1986 smo v Sentjurju pospremili na zadnjo pot Rudija Ferleža, soustanovitelja naše družine leta 1926 ter 1946 in častnega predsednika naše družine.

Njegovo življenje je bilo že od rane mladosti povezano s čebelami. Starejši brat Franc, ki je padel v prvi svetovni vojni na soški fronti, je bil napreden čebelar. Za njim je čebele oskrbovala sestra Jožica, za nekaj panjev pa je skrbel tudi Rudi, takrat 14-letni fantič. Tudi brat Karel je bil priznan čebelar.

Rudi je bil rojen 26. 3. 1907 v Ssentjurju. Doma se je izučil za mlinarja. Kasneje je v Škofji Loki končal srednjo mlekarško šolo in leta 1935 odprl mlekarstvo obrt. Med vojno je na terenu zbiral mleko in sodeloval z osvobodilnim gibanjem v OF. V mlekarstvu je delal do upokojitve leta 1965.

Poleg obilice poklicnega dela je vedno našel tudi čas za čebele. Oskrboval je okoli 40 čebeljih družin. Njegovo delo

s čebelami je bilo strokovno, saj se je vztrajno izobraževal, prebiral strokovno literaturo, obiskoval razne tečaje in dopisoval v strokovne revije. V praktičnem delu je uporabljal sodobne postopke, tako pri pridelovanju medu, pri smukanju cvetnega prahu, zbiranju propolisa in voska ter pri vzreji matic. Z ženo Marijo, ki ima tudi posluh za čebele, sta v kooperaciji s Hmezadom izdelala na tisoče satnic za potrebe čebelarjev celjskega področja in tudi Slovenije. Poglobljajal se je tudi v domovanje čebel in v njihovo prezimovanje. Načrtoval in preizkušal je razne dopolnitve AŽ panja (naklade) in načrtoval univerzalni pitalnik za tekočo in trdo hrano.

Svoje bogate izkušnje je rad posredoval mlajšim čebelarjem v razgovorih ali na predavanjih v domači družini in na strokovnih sestankih drugih družin celjskega področja. Posebno si je prizadeval v akciji za razvitje društvenega prapora, za izgradnjo družinskega čebelnjaka in za ustanovitev čebelarkega krožka na osnovni šoli v Ssentjurju.

Dolga leta je bil predsednik naše družine, nekaj časa pa tudi tajnik in gospodar. Večkrat je bil izvoljen za delegata naše družine pri medobčinski zvezi ČD v Celju in Zvezi čebelarških društev Slovenije v Ljubljani.

Za zasluge pri razvoju čebelarstva je bil odlikovan z redom Antona Janše III., II. ter I. stopnje. Za sodelovanje na čebelarški razstavi leta 1981 v Ljubljani mu je podelila priznanje ZCD Slovenije. Čebelarški družini Vojnik in Slivnica sta mu podelili posebno priznanje za predavateljsko delo. Naša družina ga je leta 1976, ob slavnostni podelitvi reda Antona Janše I. stopnje, izvolila za častnega predsednika.

Ob zadnjem slovesu so se mu ob odprtem grobu poklonili prapori čebelarških družin Ssentjur, Slivnica, Vojnik, Celje in prapor ZB NOV Ssentjur. Svojo hvaležnost in spoštovanje so mu izkazali čebelarji od blizu in daleč, člani čebelarkega krožka osnovne šole Ssentjur in številni drugi Ssentjurčani.

Cebelarška družina Ssentjur pri Celju

Kupim čebelnjak za 6 do 10 panjev. Ponudbe na tel. (061) 345 951 po 15. uri.

Kupim preše za izdelavo satnic AŽ mere. Telefon (061) 315 888, int. 19.

IVANA PODBREŽNIK

V visoki starosti 85 let nas je zapustila dolgoletna članica Ivanka Podbrežnik.

Cebele so bile na njenem domu že od leta 1918, sama pa je začela samostojno čebelariti po smrti svojega moža leta 1969.

Za svoje delo je bila tudi odlikovana z redom Antona Janše III. stopnje.

Čebelarstvo društvo Kamnik

MATEVŽ ČERNEVŠEK

Čebelarji Čebelarstva društva Kamnik smo se letos poslovili tudi od vestnega čebelarja Matevža Černevskega. Že v rani mladosti je vzljublil čebele in čebelaril je vse do zadnjih dni življenja.

Za svoje delo je bil odlikovan z redom Antona Janše III. stopnje.

Čebelarstvo društvo Kamnik

ANTON URBANIJA

Tiho in mirno, kot je živel, je spomladi letos sklenil trdo življenjsko pot dolgoletni član Čebelarstva društva Moravče Anton Urbanija iz Gorice pri Moravčah.

Rodil se je 13. 5. 1909 v številni kmečki družini, kjer ni bilo dovolj ne kruha ne dela, zato je kmalu odšel od doma za zaslužkom. Izučil se je za kolarja, vendar za lastno obrt ni imel dovolj sredstev. Leta 1940 se je poročil in si ustvaril družino, v kateri se je rodilo sedem otrok. Čebelar je postal leta 1947, oskrboval pa je od 10 do 20 čebeljih družin. Kot soustanovitelj ČD Moravče (1947) si je z vsemi močmi prizadeval, da bi društvo zaživele v pravem pomenu besede. Bil je dolgoletni član upravnega odbora, hkrati pa je opravljal vrsto drugih nalog pri raznih komisijah.

Januarja letos je postal častni član ČD Moravče. Za nesebično in prizadevno delo je bil odlikovan z redom Antona Janše III. in II. stopnje.

Čebelarji čebelarstva Moravče smo mu hvaležni za vse, kar je storil v prid čebelarstva.

Čebelarstvo društvo Moravče

STANE VRANKAR

Življenjsko pot Staneta Vrankarja je v 51. letu starosti po kratki in hudi boleznini nenadoma prekinila smrt.

Čebelariti je začel že v rani mladosti, ko mu je bilo 15 let. Vrsto let je bil član Čebelarstva društva Kamnik.

Bil je dober tovariš in takega bomo ohranili v trajnem spominu.

Čebelarstvo društvo Kamnik

FRANC MIKLAVČIČ

Zaradi zamenjav v upravnem odboru Čebelarstva društva Litija z zamudo sporočamo, da je 3. 4. 1985 po hudi boleznini umrl naš član Franc Miklavčič.

Rodil se je 29. 11. 1914 v prijazni vasi Gradišče pri Litiji. V rojstni vasi si je ustvaril tudi dom, kjer je preživel svoje življenje v krogu družine. Bil je spoštovan čebelar in dober družinski oče. Tudi vaščani so ga cenili kot dobrega soseda, ki je vedno priskočil na pomoč, če je bilo potrebno. Brez njega ni zagorela nobena žarnica v vasi.

Njegovega pogreba se je udeležilo poleg sorodnikov in znancev tudi veliko članov ČD Litija, ki so se mu zahvalili za njegova prizadevanja za uspešno delo društva, in mu s praporom čebelarstva, katerega soustanovitelj je bil, izrazili svoje spoštovanje in zahvalo.

Njegove čebele ne bodo ostale same, v oskrbo jih je prevzel njegov zet, ki se z velikim veseljem seznanja s sodobno tehnologijo čebelarjenja. Pokojnika bomo člani ohranili v trajnem spominu.

ČD Litija

Ugodno prodam 30 AŽ panjev — 10-satarjev z zakladami in rezervnimi podnicami ter sedem prašilčkov. Panji so stari pet let. Informacije vsak dan po 15 uri na tel. številko (069) 25 471.

Prvo domače zdravilo
proti varoozi, s katerim
čebele škropimo

TO JE PRAVA ODLOČITEV

Odločitev, ki je
gospodarna.

Vloženi trud,
ki je povrnjen.

KAJ JE HEMOVAR?

S hemovarom lahko zdravimo varoozo vso čebelarstvo sezono. Zdravljenje prekinemo 15 dni pred točenjem. Hemovar uničuje varoo 95-odstotno.

Hemovar deluje še tri dni po zadnjem škropljenju.

PREDNOSTI HEMOVARA:

Klinične raziskave so pokazale, da hemovar bolje učinkuje kakor preparati z aktivno substanco, ki se uporabljajo v obliki dima.

Prednosti sta predvsem:

- natančno doziranje aktivne substance in emulzije v panju,
- podaljšani zdravilni učinek (dimljenje nima te prednosti).

KAKO ZDRAVIMO S HEMOVAROM?

V liter vode damo 15 kapljic hemovara — tako dobimo delovno emulzijo, ki jo prelijemo v manjšo škropilnico. Nato vse sate s čebeljo zalego in matico poškopimo z obeh strani. Sate moramo izvleči iz panja. Emulzijo moramo porabiti v šestih urah.

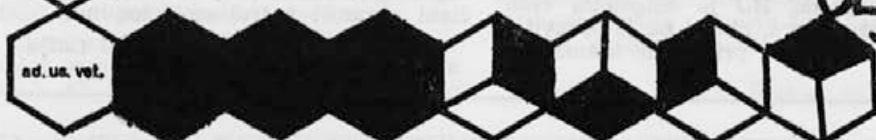
KDAJ ZDRAVIMO S HEMOVAROM?

Škopimo zjutraj ali zvečer, ko je v panju največ čebel in kadar je zunanja temperatura nad 10°C.

KJE LAHKO NAROČIMO HEMOVAR?

Pri čebelarstvih organizacijah, delovnih organizacijah, čebelarstvih združenjih in proizvajalcu.

Zdravimo dvakrat spomladi in dvakrat jeseni. Drugo škropljenje ponovimo po petih do sedmih dnevih.

ROINEX Hemofarm Vršac

FARMACEUTSKO HEMIJSKA INDUSTRIJA: ROINEX HEMOFARM,

26300 V. R. Š. A. C. Beogradski put b.b. tel. 013/612-346

CENIK LABORATORIJSKIH PREGLEDOV ČEBEL NA ČEBELJE BOLEZNI, VELJAVEN DO 31. 3. 1987

Poslovna skupnost za veterinarstvo Slovenije nas je obvestila, da so se veterinarski zavodi na skupnem sestanku dogovorili za enoten cenik laboratorijskih preiskav vzorcev čebeljih mrtvic in čebelje zalege.

1. Preiskava vzorca mrtvic do 30 čebeljih družin na pršičavost in povzročitelje nose mavosti (nad 30 družin dvojna cena)	8.000 din
2. Preiskava mrtvic do 30 čebeljih družin na nose mavost	2.500 din
3. Preiskava vzorca mrtvic do 30 čebeljih družin na pršičavost	6.500 din
4. Preiskava na bolezen zalege	6.000 din
5. Preiskava skupnega vzorca drobirja do 30 čebeljih družin	6.000 din
6. Preiskava testnega papirja na varoosis	800 din

Navedene cene veljajo do 31. marca 1987.

Laboratorijske preiskave na čebelje bolezni bodo opravljali: VTOZD za veterinarstvo Ljubljana, Zavod za živinorejo in veterinarstvo Celje, Kmetijsko veterinarski zavod Nova Gorica in Obdravski zavod za veterinarstvo Ptuj.

Čebelarji, ki prevažajo izven občine, kjer imajo zimsko stojišče, morajo opraviti pregled pod točko 1 (pregled zimskih mrtvic). Odvzem vzorca zimskih mrtvic in pregled na sum za hudo gnilobo čebelje zalege opravi pristojni veterinarski zavod ali pooblaščen čebelarški preglednik. Pristojna veterinarska organizacija pa pošlje vzorce v pregled v eno od štirih navedenih organizacij, ki so pooblaščen za te preglede.

Vzorce zimskih mrtvic vzrejevalcev matic pa morajo veterinarji obvezno poslati na VTOZD za veterinarstvo v Ljubljani. Rok za oddajo zimskih mrtvic je od 1. 12. 1986 do 31. 3. 1987.

Ceprav so po zakonu obvezni opraviti navedene preglede le prevaževalci in vzrejevalci, svetujemo čebelarjem in čebelarškim organizacijam, da organizirajo preglede čebel (zimске mrtvice in sum na hudo gnilobo) tudi za druge čebelarje v sodelovanju z veterinarsko službo.

ZČDS

List izhaja vsakega 1. v mesecu

Izdaja ga Zveza čebelarških društev Slovenije v Ljubljani, Cankarjeva c. 3/II. Telefon: 210 992

Izdajateljski svet: Andrej Petelin, predsednik; člani: inž. Alojz Podjavoršek, Janez Mihelič, inž. Jože Bačnik, Lojze Kastelic, Boris Slavec, Marjana Hönigsfeld, dr. Jože Korošec

Uredniški odbor: Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, Lojze Kastelic, Martin Mencej, Franc Javornik, Franček Sivic, Boris Slavec, Jože Bregar

Odgovorni urednik: inž. Jože Babnik

Glavni urednik: prof. Janez Mihelič

Lektorica: Nuša Radinja

Glavni in odgovorni urednik Biltena — Hp Medex: Boris Slavec

Letna naročnina za nečlane 3.000.—, za tujino 12 US dolarjev, za člane čebelarških organizacij

drugih republik 3.000.— dinarjev. Cena za posamezno številko je 300.— dinarjev, za tujino 300.—

dinarjev. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Reklamni oglasi: cela stran — 36.000.— din, pol

strani 19.000.— din, četrt strani 10.000.— din. Popusti za 3- do 5- kratno objavo 10 %, za 6- 10- kratno

objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Splošni oglasi: beseda 60 dinarjev. Člani imajo pravo

vic do enega brezplačnega oglasa do 20 besed v tekočem letu. Za vsako naslednjo besedo plačajo

po veljavni tarifi 60.— dinarjev. Članarina znaša 1.800.— din in 5 din od panja, s članarino

je plačan tudi Slovenski čebelar

St. žiro račun pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva c.: 50101-678-48636

Devizni račun št. 50100-620-107-010-30960-943

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 421-1/74 je glasilo oproščeno

temeljnega davka od prometa proizvodov

Tiskala tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana, v 9700 izvodih

Rokopisov ne vračamo

hp**medex
ljubljana**

Miklošičeva 30

telefon: 316 455
321 664telex: 31529 yu Medex
tekoči račun: SDK
Ljubljana
50100-601-10404**PARNI TOPILNIK VOŠČIN 0521**

Obod topilnika ima dvojno steno, izdelano iz nerjaveče pločevine. V notranji del topilnika je vstavljen perforiran koš iz nerjaveče pločevine, ki ga pokrijemo z aluminijastim pokrovom (odlitek). Le-ta se pri privijanju vijaka pomika navzdol.

V perforirani koš vložimo 22 kosov zdrobljenih satov. Pri enkratni kuhi dobimo približno 3 kg voska, odvisno od kvalitete starega satja. V spodnjem delu je vgrajen 3000 W grelec, ki ga je mogoče priklopiti na 220 V omrežje. Teža je 20 kg.